

หลากหลายแนวคิด

อุกฤษ มงคลนาวิน

เล่ม ๑

สิทธิและสถานภาพ
ทางกฎหมายของสตรีไทย

หลากหลายแนวคิด

อุกฤษ มงคลนาวิน

เล่ม ๑

เกี่ยวกับสิทธิและสถานภาพ
ทางกฎหมายของสตรีไทย

อาร์มภบท

หลังจากการจัดทำหนังสือ "ครบรอบหนึ่งร้อยปี นามสกุลพระราชทาน มงคลนาวิน" เมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๗ แล้ว ได้มีคำวิพากษ์วิจารณ์หนังสือในรูปแบบ "หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน" โดยจะรวบรวมบทความ การบรรยาย การอภิปราย และข้อเขียนอื่นๆ ตั้งแต่กลับจากการศึกษากฎหมายที่ฝรั่งเศสเป็นต้นมา

จากการค้นเอกสารเก่าๆ โดยท่านผู้หญิงมนตรีนี้ มงคลนาวิน ได้พบเอกสารหลายเรื่องเกี่ยวข้องกับเรื่องราวต่างๆ ของบ้านเมือง เช่น เรื่องสิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย สถานภาพของสตรีไทยในทางสังคม ในทางการเมือง ฯลฯ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ล่วงเลยมาเกือบ ๕๐ ปี

ในเอกสารต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ได้มีการแสดงข้อคิดเห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะไว้มากมาย น่าจะเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อเทียบเคียงกับเรื่องราวเดียวกันในปัจจุบันว่ามีวิวัฒนาการในทางดีขึ้นบ้างหรือไม่ประการใด

การจัดพิมพ์จะแบ่งเป็นหมวดใหญ่ๆ แต่ละหมวด เล่มแรกนี้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและสถานภาพทางกฎหมายของสตรีไทย

หวังว่าโครงการจัดพิมพ์หนังสือเรื่องราวต่างๆ "หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน" นี้ คงจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาแก่ผู้สนใจตามสมควร

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เมื่อกลับจากการศึกษากฎหมายที่ประเทศฝรั่งเศส ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นทางกฎหมายในโอกาสต่างๆ กัน ทั้งโดยการรับเชิญไปพูดไปทำการสนทนา เสนอบทความทางสื่อมวลชนเป็นประจำ ดังบทความเรื่อง “สถานะทางกฎหมายของหญิงไทย” ซึ่งได้แสดงความคิดเห็นไว้ตั้งแต่วันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๐๘ ถึงปัจจุบันเวลาได้ผ่านพ้นไป ๕๐ ปี

ในเวลาที่ได้ใกล้เคียงกันได้เขียนบทความเรื่อง **สิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย** ซึ่งเป็นเรื่องคล้ายคลึงกับเรื่อง **สถานะทางกฎหมายของหญิงไทย** โดยได้พูดถึงสิทธิการได้สิทธิ และการถูกจำกัดสิทธิ โดยกฎหมายซึ่งน่าจะล้ำสมัยและควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับการตื่นตัวและการเรียกร้องสิทธิความเท่าเทียมกันของสตรีไทย และในท้ายสุดของบทความเรื่องสถานะทางกฎหมายของหญิงไทยได้สรุปว่า “ฐานะของสตรีในประเทศไทยนับวันแต่จะสูงยิ่งขึ้น” โดยได้รับการรับรอง ไม่แต่เฉพาะทางด้านกฎหมายเท่านั้น แต่สังคมก็ยอมรับอย่างเต็มใจ รวมทั้งวิวัฒนาการในเรื่องสิทธิของสตรีในเมืองไทยก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก ถ้าเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียแล้ว สิทธิและสถานะของสตรีไทยดีกว่ามากมาย รวมทั้งดีกว่าสิทธิของสตรีในประเทศตะวันตกอีกหลายประเทศเสียด้วยซ้ำ

จึงควรมีความภูมิใจที่เกิดมาเป็นสตรีไทย

การก้าวหน้าเรื่องสิทธิของสตรีไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสาระสำคัญในรัฐธรรมนูญปีที่ ๒๕๕๐ ซึ่งได้มีบทบัญญัติรับรอง **ความเสมอภาคทางการเมืองของชายและหญิง** และ **สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี** ทำให้ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้หญิงและมีผู้แทนราษฎรหญิง

ราว ๑๖ เปอร์เซ็นต์ โดยเทียบกับปี ๒๕๔๔ มีนักการเมืองหญิงอยู่ที่ ๑๑ เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ในปี ๒๕๓๕ มีนักการเมืองหญิงอยู่ราว ๔ เปอร์เซ็นต์เท่านั้น

จวบจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๘ บทบาทของสตรีไทยในด้านการเมือง การปกครองและการบริหารราชการ อยู่ในระดับสูงขึ้นเป็นลำดับ

- คุณหญิงแรม พรหมเมฆ บุนนยะประสพ เนติบัณฑิตหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๗๓)
- นางอรพินท์ ไชยกาล ส.ส.หญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๔๙๒)
- คุณนิลวรรณ ปิ่นทอง สตรีไทยคนแรกที่ได้รับรางวัลแมกไซไซ (พ.ศ. ๒๕๐๕)
- นางชลอจิต จิตตะรุทธะ ผู้พิพากษาหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๐๘)
- นางจินตนา นพคุณ นายกเทศมนตรีหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๑๒)
- คุณหญิงอัมพร มีสุข อธิบดีหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๑๖)
- คุณหญิงนันทกา สุประภาคนันท์ ปลัดกรุงเทพมหานครหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๑๖)
- ท่านผู้หญิงเลอศักดิ์ สมบัติศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และนางวิมลศิริ ชำนาญเวช รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีหญิงสองคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๑๙)

- คุณอัมพา ภัทรนาวิก เอกอัครราชทูตหญิงคนแรกของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๒๐)
- คุณหญิงวิมล ศิริไพบูลย์ ผู้อำนวยการ ชสมก. ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๒๔)
- นางมลธิเชียร เฟื่องวงษ์ กำนันหญิงคนแรก และ นางสมทรง สุรพันธ์ ผู้ใหญ่บ้านหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๒๕)
- นางสาวบังอร อิมโอบา เลขาธิการรัฐสภา (ระดับ ๑๑) หญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๒๗)
- นางประสม คำวิชอบ นายอำเภอหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๒๙)
- คุณหญิงจรัสศรี ทีปวิธ ผู้ว่าราชการจังหวัดหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๓๖)
- นางผานิต นิตินันท์ประภาส ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๔๒)
- นางชาริษา วัฒนเกส ผู้ว่าราชการนครแห่งประเทศไทยหญิงคนแรก of ประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๔๙)
- พลเอกหญิง ท่านผู้หญิงอภิรดี ยิ่งเจริญ พลเอกหญิงคนแรก of ประเทศไทยที่เป็นสามัญชน (พ.ศ. ๒๕๔๙)

จากอดีตสู่ปัจจุบัน ความเหลื่อมล้ำทางการเมืองและสังคมระหว่างหญิงและชายลดลงเป็นที่เห็น ได้ชัดเจน ทำให้ในปัจจุบันผู้หญิงมิได้เป็นเพียงผู้สนับสนุนทางการเมือง หรือเป็นแค่ช่างทำหลังเช่นในสมัยก่อน หากแต่ผู้หญิง

มีส่วนสำคัญในด้านการเมืองมากขึ้นจนยกระดับมาเป็นผู้หญิงได้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมืองสูงสุด คือ นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งได้เป็นทั้งนายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นับเป็นสตรีไทยคนแรกในประวัติศาสตร์

จึงน่าจะเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยทุกคน ในความก้าวหน้า
ในด้านสถานภาพของสตรีไทยไม่แต่เฉพาะสตรีเท่านั้น

ทั้งหมดนี้น่าจะเป็นการจุดประกายส่วนหนึ่งให้แก่สังคมตั้งแต่ ๕๐ ปี
ที่ผ่านมา

สารบัญ

อารัมภบท	๓
๑. สถานะทางกฎหมายของหญิงไทย (บทความเขียนเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๐๘) คลิบข่าวเรื่องการแก้ไขกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรื่องครอบครัว	๑๓ ๒๐
๒. สิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย (บทความสรุปจากคำบรรยายเมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๑) คลิบข่าวสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายออกแถลงการณ์ เรื่องแก้กฎหมายว่าด้วยครอบครัว	๓๑ ๔๔
๓. บทบาทของสตรีไทยทางการเมือง (บทความเขียนเมื่อ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐)	๕๓
๔. ชายหนุ่มคนเดียวแต่งงานกับหญิงสาวสองคน ได้หรือไม่ กฎหมายปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องการสมรสซ้อน	๖๓ ๗๐
๕. ภาษีเงิน ได้จากอาชีพภรรยาน้อย กฎหมายปัจจุบันว่าด้วยภาระหน้าที่ของภรรยา	๗๓ ๗๘

สถานะทางกฎหมายของหญิงไทย

สถานะทางกฎหมายของหญิงไทย*

โดย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

ฐานะทางกฎหมายของหญิงไทยสมัยปัจจุบันแตกต่างกับสมัยเดิมมาก เพราะแต่เดิมฐานะหญิงไทยเป็นรองผู้ชายอย่างเห็นได้ชัดเจน ส่วนในปัจจุบันนี้ ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายได้เป็นที่ยอมรับกันทั่วไป อย่างไรก็ตามที่ว่าสมัยก่อนหญิงไทยมีฐานะค้ำยกว่าผู้ชายอย่างมากรู้ ถ้าเราพิจารณาไปแล้ว จะเห็นว่าหญิงไทยค้ำยกว่าผู้ชาย ก็แต่ในเรื่องของกฎหมาย ไม่ใช่ทาง เรื่องการกระทำ เพราะหญิงไทยมีเสรีภาพและมีความเป็นอิสระที่จะกระทำการใดๆ ได้ ไม่เคยถูกกักขังหรือจำกัดเสรีภาพอย่างหญิงในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น หญิงชาวจีน หรือ อินเดีย

สาเหตุสำคัญที่น่าจะทำให้ฐานะของหญิงไทยค้ำยกว่าชายนั้น อาจจะเป็นเพราะ.-

๑. เหตุผลทางธรรมชาติ เราถือว่าชายแข็งแรงกว่าหญิง จนเรามี สุภาษิตที่ว่า "ชายหาม หญิงคอน"

๒. การขาดการศึกษา เพราะสมัยก่อนไม่มีโรงเรียนเช่นในสมัย ปัจจุบัน สมัยก่อนมีการสอนหนังสือกันตามวัด ฉะนั้น ผู้หญิงจึงไม่มีโอกาส ได้เล่าเรียน

* บทความเขียนเมื่อ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๐๘

๓. การมีภรรยาหลายคน แม้ว่าจะช่วยให้หญิงที่เป็นภรรยาน้อย
ทั้งหลายมีทางหาเลี้ยงชีพ โดยอาศัยอยู่กับสามี แต่ก็ต้องยอมรับกันทั่วไปว่า
ฐานะของภรรยาที่แตกต่างกับภรรยาหลวงมาก แทบไม่ผิดอะไรกับคนใช้
หรือทาส เช่น ภรรยาบางประเภทถูกเรียกว่า ทาสภรรยา

๔. การมีทาสทำให้ผู้หญิงถูกซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน เช่นเดียวกับ
สินค้า ฉะนั้น เมื่อทาสเหล่านี้ตกเป็นภรรยาของนายเงินจึงย่อมจะถูกกำหนด
ฐานะไว้ต่ำมาก ไม่มีสิทธิเสรีภาพ และไม่ได้รับการยกย่อง

ฐานะทางกฎหมายของหญิงที่ค้อยกว่าชายเป็นอยู่เช่นนี้จนกระทั่ง
กลางศตวรรษที่ ๑๕ จึงเริ่มมีการตื่นตัว ดังนั้นในฐานะว่า อาจจะเป็นเพราะ
เรามีการติดต่อกับต่างประเทศมาก โดยเฉพาะชาวตะวันตก กฎหมายเอง
ก็เริ่มยอมรับสิทธิสตรี ตั้งแต่นั้นมาเรามีโรงเรียนให้ผู้หญิงมีโอกาสได้รับ
การศึกษา นักเรียนที่ออกไปเรียนยังต่างประเทศไม่ใช่มีเฉพาะผู้ชาย แต่เริ่มมี
ผู้หญิงออกไปเล่าเรียนด้วย ผู้หญิงเริ่มออกทำงานนอกบ้านเป็นข้าราชการ
เป็นครู เป็นนักกฎหมาย แพทย์ นักหนังสือพิมพ์ ประกอบการค้าขาย ฯลฯ
เช่นเดียวกับผู้ชาย ยกเว้นอาชีพบางประเภทที่สงวนไว้ให้ผู้ชายโดยเฉพาะ
แต่ฐานะของผู้หญิงก็เริ่มทัดเทียมกับผู้ชายขึ้นอย่างรวดเร็ว แทนที่ผู้หญิง
จะขึ้นอยู่กับผู้ชายเช่นสมัยก่อน หรือเป็นช่างเท้าหลังตามสุภานิติไทย
ผู้หญิงเริ่มเปลี่ยนฐานะเป็นคู่คิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของผู้ชาย

ทางด้านนิติบัญญัติ ประเทศไทยได้มีการปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย
ขึ้น ในรูปประมวลกฎหมาย เริ่มงานตั้งแต่ ค.ศ. ๑๘๕๐ เป็นต้นมา แต่กฎหมาย
ที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ของสตรีโดยตรงได้แก่ประมวลกฎหมายแพ่ง
บรรพ ๕ และบรรพ ๖ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๓๕
เป็นต้นมา แต่ก่อนหน้านั้นประมาณ ๑๐ ปีประมวลกฎหมายแพ่งบรรพ ๑ มาตรา ๓๗
ก็ได้บัญญัติยอมรับหลักเรื่องความสามารถของหญิงมีสามีอยู่ก่อนแล้ว

“ การเลิกระบบการมีภรรยาหลายคนอย่างเป็นทางการ บุคคลใดจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียนซ้ำอีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การสมรสครั้งก่อนได้หมดไปแล้ว เพราะตาย หย่า หรือศาลเพิกถอน ”

การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือการเลิกระบบการมีภรรยาหลายคนอย่างเป็นทางการ ตั้งแต่เริ่มใช้ประมวลกฎหมายแพ่งบรรพ ๕ เป็นต้นมา ชายไทยจะมีภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายได้เพียงคนเดียวเท่านั้น ซึ่งฐานะของภรรยาที่ถูกต้องตามกฎหมายจะพิสูจน์ได้จากการจดทะเบียนสมรส (ม. ๑๔๔๕) และบุคคลใดจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียนซ้ำอีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า การสมรสครั้งก่อนได้หมดไปแล้วเพราะตาย หย่า หรือศาลเพิกถอน อำนาจเด็ดขาดของสามีเหนือภรรยาถูกยกเลิกไป สามีไม่มีอำนาจที่จะลงโทษเหมือนตีภรรยาอย่างสมัยก่อน ในปัจจุบันถ้าภรรยาถูกจำกัดสิทธิบางประการ เช่น จะทำนิติกรรมผูกพันสินบริคณฑ์ หรือจะทำกิจการค้าขาย อันใดอันหนึ่งแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหากโดยไม่ได้ได้รับความยินยอมของสามี ไม่ได้ก็จริง แต่การที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะกฎหมายบัญญัติให้สามีเป็นหัวหน้าในครอบครัว เป็นผู้เลือกที่อยู่ และเป็นผู้อำนวยการในเรื่องช่วยเหลือ อุปการะเลี้ยงดูนั่นเอง (ม. ๑๔๕๔) ฉะนั้น การถูกจำกัดสิทธิบางประการจึงเป็นของจำเป็น และยอมรับกันทั่วไป ถ้าเปรียบชีวิตครอบครัวเช่นเดียวกับรถยนต์ หากปล่อยให้คนสองคนถือพวงมาลัยรถแล้วก็ย่อมจะเกิดผลเสียมากกว่าผลดี อย่างไรก็ตาม ถ้าสามีไม่ให้ความยินยอมโดยไม่มีเหตุผลสมควร ภรรยาอาจร้องขอต่อศาลเพื่อสั่งอนุญาตให้ตนจัดการแ่ส่วนของตนในสินบริคณฑ์ได้ (ม. ๔๓)

การหย่า อาจเกิดขึ้นได้โดยความยินยอมของสามีและภรรยา หรือ มิฉะนั้นก็ต้องหย่าโดยคำพิพากษาของศาล เหตุที่จะขอหย่าได้มีเฉพาะที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕๐๐ รวม ๕ ข้อ มีข้อน่าสังเกตว่า มาตรา ๑๕๐๐ (๑) ระบุว่า “ถ้าภริยามีชู้ สามีฟ้องหย่าได้” แต่ไม่มีที่ไหนบัญญัติว่า “ถ้าสามีมีชู้ ภริยาฟ้องหย่าได้” บทบัญญัตินี้ถ้าพิจารณาดีๆ จะเห็นว่า ไม่ให้ความยุติธรรมแก่ภรรยา แต่อันที่จริงถึงแม้ภรรยาจะฟ้องหย่าไม่ได้ตามข้อนี้ ภรียาก็ย่อมจะฟ้องหย่าได้ตามข้อ ๓ กล่าวคือ ถ้าสามีมีภรียน้อย แล้วจงใจทิ้งร้างไปเกินกว่าหนึ่งปี หรือไม่ให้ความช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูตามสมควร หรือทำการเป็นปฏิปักษ์ต่อการที่เป็นสามีภรียากันอย่างร้ายแรง จนไม่อาจจะอยู่กันเป็นสามีภรียาต่อไปได้ การที่ภรรยาต้องฟ้องตามข้อนี้ทำให้การหย่าร้างลำบากขึ้น แต่ก็ทำให้สถาบันทางครอบครัวมีความมั่นคง ถ้ากฎหมายบัญญัติให้ภรรยาฟ้องหย่าได้ในกรณีที่สามีมีชู้แล้ว คดีฟ้องหย่าของเราคงจะสูงขึ้นอย่างคาดไม่ถึง เช่นเดียวกับต่างประเทศบางประเทศที่ให้สิทธิภรรยาฟ้องหย่าได้ถ้าสามีมีชู้ อย่างไรก็ตาม ถ้าเราจะมี การแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการนี้ ก็น่าจะเป็น ไปในรูปที่ว่า “ภรรยาอาจฟ้องหย่าได้ ถ้าสามีมีภรียาที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและเลี้ยงดูยกย่องอย่างเปิดเผยหรือปฏิบัติเหมือนกับเป็นภรียาที่ถูกต้องตามกฎหมาย” เพราะจะทำให้สามีระมัดระวังมากขึ้นถ้าไปมีความสัมพันธ์ทางชู้สาวกับหญิงอื่น

ในเรื่องทรัพย์สินของสามีภรรยา สุภานิตไทยกล่าวว่ “สามีและภรรยาเป็นบุคคลคนเดียวกัน” ฉะนั้นทรัพย์สินของสามีภรรยา จึงรวมเข้าด้วยกัน ถึงแม้สามีจะมีอำนาจมากในการจัดการทรัพย์สิน แต่ก็เป็นเรื่องน่าประหลาดใจที่กฎหมายไทยแต่ดั้งเดิม

“ถ้าภริยามีชู้ สามีฟ้องหย่าได้” แต่ไม่มีที่ไหนบัญญัติว่า “ถ้าสามีมีชู้ ภริยาฟ้องหย่าได้”

ยอมรับเรื่องความสามารถของหญิงมีสามี เพราะหญิงมีสามีอาจก่อนนี้สิ้น
ขึ้นได้ สามีแม้จะไม่รู้เห็นก็ต้องรับผิดชอบในหนี้ของภรรยา แต่ตั้งแต่เริ่มใช้
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นต้น สิทธิของหญิงมีสามีถูกตัดทอนลง
เพราะจะทำนิติกรรมผูกพันสินบริคนท์ได้ก็โดยความยินยอมของสามี แต่
ขณะเดียวกันสิทธิของสามีก็ถูกตัดทอนลงด้วย อำนาจจัดการสินบริคนท์
ของสามีไม่กว้างขวางเช่นเดียวกับในกฎหมายเดิม เช่น กฎหมายระบุให้
ต้องรับความยินยอมของภรรยาเสียก่อน จึงจะจำหน่ายสินเดิมของภรรยา
โอนโดยมีค่าตอบแทนซึ่งสินสมรสอย่างใดที่ภรรยาได้มา โดยทางยกให้หรือ
พินัยกรรม หรือให้โดยเสนาหา เว้นแต่การให้ตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี
หรือในทางสมาคมได้ ถ้าภรรยาไม่ยินยอมก็ทำไม่ได้

นอกจากนั้น สามียังอาจถูกจำกัดตัดทอนสิทธิในการจัดการสินบริคนท์
โดยสัญญาก่อนสมรส เพราะสัญญาก่อนสมรสอาจกำหนดให้ภรรยาเป็นผู้จัดการ
สินบริคนท์หรือให้จัดการร่วมกับสามีก็ได้ บทบัญญัตินี้ให้สิทธิแก่หญิงมีสามี
อย่างกว้างขวาง มีกฎหมายของน้อยประเทศที่จะระบุให้หญิงมีสามีมีอำนาจ
จัดการสินบริคนท์ตั้งแต่เริ่มแรก

ยิ่งกว่านั้น ภรยายังมีอำนาจเต็มที่ในการจัดการสินส่วนตัวได้
ตามอำเภอใจ ถ้าภรยาก่อนนี้สิ้นขึ้น หนี้เหล่านี้จะไม่ผูกพันสินบริคนท์ เจ้าหนี้
จะบังคับชำระหนี้ได้จากสินส่วนตัวของภรรยา แต่ถ้าไม่พอเจ้าหนี้อาจร้องขอ
ต่อศาลให้แยกสินบริคนท์ออกเป็นส่วนของภรรยาได้ เพื่อบังคับชำระหนี้ต่อไป
ในส่วนของภรรยา

ในกรณีที่สามีเป็นผู้จัดการสินบริคนท์ ถ้าสามีจัดการให้เกิดเสียหาย
ถึงขนาดไม่อุปการะเลี้ยงดูภรรยา หรือทำหนี้เกินกว่ากึ่งหนึ่งของสินบริคนท์
ภรรยาอาจร้องขอให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการได้

ถ้าการสมรสสิ้นสุดลงไม่ว่าโดยการตาย หรือการหย่า ความคิดเรื่องความเสมอภาคเกิดขึ้น เพราะกฎหมายใหม่บัญญัติว่าการแบ่งสินสมรสนั้น ให้ชายและหญิงได้ส่วนเท่ากัน เว้นแต่ชายหรือหญิงมีสินเดิมฝ่ายเดียว อีกฝ่ายหนึ่งไม่มีสินเดิม ก็ให้ชายหรือหญิงฝ่ายที่มีสินเดิมได้สองส่วน ฝ่ายที่ไม่มีสินเดิมได้หนึ่งส่วน การแบ่งทรัพย์สินที่ไม่ยุติธรรมโดยถือสุภาภิต ‘ชายหาบหญิงคอน’ ถูกยกเลิกไป

การวิพทรัพย์และประจานภรรยา ในกรณีที่ภรรยาไม่ซู้ก็ถูกยกเลิกไป เช่นกันตามกฎหมายใหม่ แม้จะมีการหย่าโดยภรรมามีซู้ ภรรมาก็ยังมีสิทธิต่างๆ ในส่วนแบ่งเช่นเดียวกับการขาดจากการสมรสโดยวิธีอื่นๆ สามีจะทำได้ อย่างมากก็แต่เพียงเรียกค่าทดแทนจากภรรยาและซู้เท่านั้น

กฎหมายเกี่ยวกับมรดกก็เช่นกัน สามีและภรรมามีสิทธิเท่าเทียมกัน ทั้งสองเพศ ต่างอาจเป็นทายาทซึ่งกันและกันได้ ถ้าภรรมาทตามกฎหมายเก่า ถูกจำกัดสิทธิในการรับมรดก เราก็น่าจะภูมิใจว่าเราไม่พบความอยุติธรรม เช่นนี้ในกฎหมายใหม่อีกเลย

ตามที่กล่าวมาสั้นๆ นี้ก็พอเห็นได้ว่า ฐานะของสตรีในประเทศไทย นับวันแต่จะสูงยิ่งขึ้น โดยได้รับการรับรองไม่แต่เฉพาะทางด้านกฎหมายเท่านั้น แต่สังคมก็ยอมรับอย่างเต็มใจ วิวัฒนาการในเรื่องสิทธิของสตรีในเมืองไทย ก้าวหน้ารวดเร็วมาก แทบจะพูดได้ว่าถ้าเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียแล้ว สิทธิและฐานะของสตรีไทยดีกว่ามากมายนัก และเป็นมาตั้งแต่โบราณกาล อาจกล่าวได้ว่าฐานะของสตรีไทยดีกว่าฐานะของสตรีในประเทศตะวันตกอีกหลายประเทศเสียด้วยซ้ำ ซึ่งน่าจะมีการภาคภูมิใจที่เกิดมาเป็นสตรีไทย.

ก.ก.ปรับปรุง
กฎหมายแพ่ง
ยังไม่ตกลง
เรื่องอำนาจ
จัดการทรัพย์สิน
สามี-ภรรยา

คณะกรรม การ ปรับ
ปรุงประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ พิจาร
ณาแก้ไขบทบัญญัติ เรื่อง
"ครอบครัว" ว่าจะแล้ว
เสร็จ และ ประ กาศ ใช้
ภายใน ๕ เดือน ถ้าตกลง
กันในปัญหาการแยกกัน
จัดการทรัพย์สินระหว่าง
สามีภรรยาสำเร็จ พระ
ยอรรถการบดีพนธ์คดี
ค้านว่าขัดต่อขนบธรรมเนียม
ประเพณีไทย แต่
เสียงส่วนใหญ่ ๖ ใน ๘
เสียงเห็นควรให้แยกกัน
จัดการได้

ทั้งเป็นรายงานข่าวจาก
คณะกรรมการ การ ปรับ ปรุง
ประมวลกฎหมาย แพ่งและ
พาณิชย์ เมื่อเช้าวานเชด
เผย ว่า ตาม ที่ คณะ กรรมการ

การได้ หยิบยก บท บัญญัติ
บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว
ขึ้นพิจารณาปรับปรุงแก้ไข
เพื่อให้สอดคล้อง กับภาวะ
สังคมในปัจจุบันนั้น บัดนี้
การพิจารณาใกล้ แล้วเสร็จ
เพื่อประกาศ ใช้ได้ภายใน
๕ เดือนข้างหน้า แต่เนื่อง
จากคณะกรรมการยังไม่อาจ
ยุติปัญหาสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับ
การจัดการ "สินบริกคณ" ^๑
ซึ่งตามความ ในกฎหมายที่
ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ให้ดำ
ม่เป็น ผู้จัดการ แต่ ผู้เดียว
ซึ่งถ่วงรยานกฎหมาย ก้า
หนดให้จัดการได้เพียงทรัพย์สิน
ส่วนตัว ดังเท่านั้น เว้นแต่
ถ้ามี จะ อนุ วัติ ให้ จัด การ
ทรัพย์สินนั้นได้หรือ ในกรณี
ได้ ทำ สัญ ญา กัน ไว้ ก่อน
สมควรให้ค้างคนต่างจัดการ
ได้โดยดำพั้งเป็นต้น

รายงานข่าว เบ็ดเตล็ดว่า
นายหยุด แสงอุทัย เสนอ
การคณะกรรมการ กฤษฎี
กาได้เสนอ ให้ คณะ กรรมการ
การแก้ไข หลักการ ในกฎ
หมายเดี่ยใหม่ กำหนดให้
สามีและภรรยาต่างจัดการ
ทรัพย์สินของตนได้ โดยอำ
พังก่อตั้ง ทั้ง ๖ ฝ่ายและ
ภรรยา ต่าง จัด การ ทรัพย์สิน
ของตนได้ มาในระหว่าง เป็น
คู่สมรสกันได้ และหมาย
ความว่า "สินบริกคณ" ^๒
เป็นอันไม่มีอีก ต่อ ไปถ้ามี
หรือภรรยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง
ที่หาทรัพย์สินมาได้ ก็จัด
การทรัพย์สินของตนได้เสมอ
แต่ คู่ สามี ครอบ เวน ในกรณี
ที่คู่สามีภรรยาได้ทำสัญญา
ไว้ก่อนสมรสว่าจะ ให้ผู้ใด
เป็นผู้จัดการทรัพย์สินเพียง
ผู้เดียว

อย่างไร ก็ ด้ ขอเสนอตั้ง
ถ้าว่าคณะกรรมการต่าง
ซึ่งประกอบด้วย ผู้ภาพตรี
๕ ท่าน และผู้ภาพบุรุษ ๕ ท่าน
นั้นปรากฏว่า ผู้ภาพตรี
ทั้ง ๕ เห็นด้วยกับข้อเสนอตั้ง
กล่าว และผู้ภาพบุรุษอีก
๒ ท่านคือ ผู้เสนอ และ
กรรมการอีก ผู้ หนึ่ง ก็ ด้ ด้ ม
งเงิน ในข้อเสนอนั้น คง
เหลือฝ่ายที่ไม่เห็น ด้วย อีก
๓ ท่านซึ่งมีพระยารัตน

กรวิ นพิทช ^๓ รัฐมนตรี
ว่าการ กระทรวง ยุติธรรม
ซึ่งดำรงตำแหน่ง ประ ธาน
กรรมการ และกรรม
การอื่นอีก ๒ ท่านด้วย
นี้ เหตุผลว่าเป็นการ สัก
ต่อขนบธรรมเนียม ประเพ
ณีของไทยแต่โบราณ ซึ่ง
ถือว่าสามีเป็นผู้นำครอบครัว
คือ รายงานข่าวเบ็ดเตล
ยที่สุดว่า ถ้าคณะกรรมการ
การดำมารกฤษฎีกา หา ด้
ตกลงได้ บทบัญญัติ ใน
บรรพที่ ๕ ว่า ด้วย ครอบครัว
ก็ว่าจะเหมือน ประ กาศ
ใช้ได้ทันที แต่หากยังไม่อาจ
ตกลง กันได้ก็จะยึดข้อ ต่อ
ไปอีก เป็นเวลาดำนาน

สยามรัฐ

“

คณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
พิจารณาแก้ไขบทบัญญัติ เรื่อง "ครอบครัว" ว่าจะแล้วเสร็จ
และประกาศใช้ภายใน ๕ เดือน ถ้าตกลงกันในปัญหาการแยกกัน
จัดการทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยาสำเร็จ พระยาอรรถการีย์นิพนธ์
คัดค้านว่าขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีไทย
แต่เสียงส่วนใหญ่ ๖ ใน ๘ เสียง เห็นควรให้แยกกันจัดการได้

”

พิมพ์ไทย

ศึก-ยี่ด

โดย พลพล เหมราชพันธุ์

ผู้หญิงคนหนึ่ง มีความเห็นว่าหัวหน้ากฎหมายของเมืองไทยนั้นคร่ำครึเสียดังๆ ในการที่ไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้มีการแยกทรัพย์สินของสามีภรรยาที่หามาได้ออกจากกัน ความเห็นของนักกฎหมายผู้ เฒ่า นั้นเกรงว่าสภาพครอบครัวจะแตกแยก ประเพณีอันดีงาม ที่ให้สามีเป็นช้างเท้าหน้าจะเหือดหายไป ต่างคนจะต่างทำมาหากิน และทำนาคิดของทำนว่าจะทำ ให้การ แยก รั้วในครอบครัวเกิดขึ้น

“ผู้ชายพวกคุณนะ เอาเปรียบพวกเรามากแต่สมัยดึกดำบรรพ์” เธอว่าเช่นนั้น “เดี๋ยวนี้พวกคุณก็ยกเอาเปรียบอยู่ คนหนึ่ง มุก้อย่างนั้น แกงเงินกระเบื้องกระแฉ่งก็อย่างนั้น ไม่รู้จักใจผู้ หญิงเสียยิ่งเลย”

พวกเขาขัดอกถึงเหตุผลสนับสนุน ในการ ที่เธอผู้นั้นใครจะให้มีการแยก ทรัพย์สินของ ครอบครัว ออกจากกัน วันนั้น ... แม้ว่าจะเป็นวันหนึ่งในฤดูร้อน แต่อากาศก็ไม่วรรุณไทรวิชัยจนเกินไป เราจึงลั่นวงรับประทานอาหารและสนทนากัน มีลมจากฝั่งทะเลพัดมาพอเย็นสบาย ความเห็นซึ่งเกิดขึ้นท่ามกลางบรรดาภคชนั้น คงจะไม่ไกลจากเหตุผลจนเกินไปนัก คนเราไม่ไหว ไม่ร้อนจนเกินไป ไม่โทกไม่ค่อมมี หูดอะไรก็พอพองได้

เธอผู้นั้นบรรยายเหตุผลทางฝ่ายของเธอว่า สมัยก่อนนั้นผู้ชายเป็นฝ่ายไปรบศัตรู ไปล่าสัตว์ หาอาหารมาเลี้ยงครอบครัว ถิ่นสวรรค์จะเป็นผู้ นำอย่างเด็ดขาดในครอบครัว แต่สมัยต่อมาซึ่งมีการออกกฎหมายรับรองสิทธิของผู้ชายว่ามีเหนือผู้หญิงในครอบครัวนั้น ผู้ชายก็ยังคงเป็นผู้หาเงินเลี้ยงครอบครัวอยู่ ผู้หญิงออกไปทำงานนอกบ้านน้อยเต็มที ในเมื่อที่บ้านซึ่งเป็นที่หัวหน้า ครอบครัวเป็นผู้หาเงินทำงานคนเดียวว่าทำไมจะมอบสิทธิ ทั้งหมดให้ผู้ชายดูแลก็ควรอยู่

แต่เดี๋ยวนี้ ผู้หญิงไทยส่วนมากต้องออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหาเงินเลี้ยงครอบครัว นอกจากนั้น ผู้หญิงบางคน ยังเป็นนักธุรกิจมี กิจการของตนเองมากมาย การที่จะต้องนำเอาเงินทองที่หามาได้ไปหนุนหัวให้พ่อเจ้าประคุณสามี ซึ่งบางคนก็ไว้ใจไม่ได้ แอบซุกซ่อน รวยได้ไปเผื่อแก่ตัวอ่อนๆ ทั้งหลายโดยฝ่ายเมียไม่มี สิทธิที่จะหวังดี จะทำอะไรในทรัพย์สินแม้แต่ที่ตนเองเป็นผู้หามาได้ ก็คงได้รับความเห็นชอบจากสามี แต่สามีจะแอบให้อะไรเมียหน่อย เมียหลงไม่มีหัวรู้ ได้

“อย่างพวกคุณแอบเอาเงินไปหนุนหัวคนบ่อย ๆ คิดว่าพวกมันไม่รู้ ใช้ไหมล่ะ”

ดูเหมือนพวกเขาหลายคนจะสับสน โดยเฉพาะคนหนึ่งในพวกเราซึ่งเป็นลูกไล่ของเธอผู้นั้นถึง ก็ยกทำ เบ็ดอย่างหลดจากตะเกียบ แต่ในที่สุดพวกเขาก็ทุกคนก็สวามวาทกลบเลื่อนร่องรอยพิรุณทั้งหลายได้สำเร็จอย่างที่เคยกลบเกลื่อนสำเร็จมาแล้วทุก ๆ ครั้งที่ถูกคัดค้าน

มีผู้ซึ่งไม่ใช่ผู้ชายในวงสนทนาที่เหลือคนสนับสนุนความเห็นของเธอผู้นั้น ฝ่ายพวกเราที่เป็นผู้ชายเห็นจะไม่ได้รับการ เลอโฉมเปลี่ยนเรื่องของจนสำเร็จ แต่ก่อนที่จะเปลี่ยนเรื่องได้นั้น ฝ่ายผู้หญิงในวงสนทนา ต่างลงมติกันว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของเรานั้นแก่เกินไปเสียแล้วส่วนพวกเราผู้ชายไม่พอฮามออกความเห็นให้เจ้าเพื่อตัวเอง

มีคนหนึ่งแอบกระซิบไม่ให้ผู้หญิงได้ยินว่า “ผมซักเห็นใจผู้หญิงเสียแล้วซี พวกเราคงจะเอาเปรียบเขาจริงๆ”

พิมพ์ไทย

วันที่ ๑๖ เมษายน
พ.ศ. ๒๕๐๐ หน้า ๕

กิตติคุณ

๖๖

ผู้หญิงคนหนึ่ง มีความเห็นว่าหัวหน้ากฎหมาย
ของเมืองไทยนั้นคร่ำครึเสียจริงๆ ในการที่ไม่เห็นด้วย
กับการที่จะให้มีการแยกทรัพย์สินของสามีภรรยาที่หามาได้
ออกจากกัน ความเห็นของนักกฎหมายผู้เฒ่านั้น
เกรงว่าสภาพครอบครัวจะแตกแยก ประเพณีอันดีงามที่ให้สามี
เป็นช้างเท้าหน้าจะเหือดหายไป ต่างคนจะต่างทำมาหากิน
และท่านคิดของท่านว่าจะทำให้การแตกร้าง
ในครอบครัวเกิดง่ายขึ้น

๖๖

บทพิเศษ: **พิเศษ**

สามน กฤษณะ

เขียน

สิทธิของภรรยาในกฎหมายใหม่

เมื่อเร็ว ๆ นี้ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้นำปัญหาเรื่องสิทธิในการจัดการทรัพย์สิน (สินบริคณห์) และการทำนิติกรรมของภรรยาเข้ามาพิจารณา เพื่อที่จะแก้ไขบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องสินเลื้อใหม่ ให้ภรรยาสิทธิสามารถจัดการทรัพย์สิน (สินบริคณห์) และทำนิติกรรมได้เท่าเทียมกับสามี ซึ่งปรากฏตามข่าวว่าคณะกรรมการโดยเสียงข้างมากได้สนับสนุน

ผมจำได้ว่า เคยนำปัญหานี้มาเขียนไว้ในนิตยสาร “คุณหญิง” ไปแล้วครั้งหนึ่ง ซึ่งขณะนั้นเรื่องนี้เพียงอยู่ในชั้นข้อคำวิ ของ คร.หยุด แสงอุทัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาเท่านั้น และบัดนี้ข้อคำวิ ได้ถูกหน้าไปไกลถึงขั้นพิจารณาแก้ไขกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เดิม ให้เป็นไปตามแนวคังกล่าว เพื่อใช้เป็นกฎหมายต่อไป ดังนั้นผมจึงเห็นสมควรจะนำมาเสนอคุณผู้อ่านอีกครั้งหนึ่ง เพราะกฎหมายใหม่ตามแนวคังกล่าวจะมีผลเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ และสวัสดิภาพในครอบครัวโดยจริง ซึ่งน่าจะได้ทราบไว้

ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ บัจจุบันสามีเป็นผู้ใช้สิทธิจัดการทรัพย์สินอันเป็นสินบริคณห์

และการทำนิติกรรมแต่ฝ่ายเดียว ภรรยาจะใช้สิทธิอันนี้ได้ก็ต่อเมื่อสามีเป็นผู้อนุญาต สำหรับความคิดของคณะกรรมการ พิจารณาปรับปรุงกฎหมายคังกล่าว จะได้แก้ไขเสียใหม่ โดยจะให้ภรรยาสิทธิอำนาจจัดการทรัพย์สิน (สินบริคณห์) และกระทำนิติกรรมได้เช่นเดียวกับสามี ซึ่งหมายความว่าจะให้ภรรยาได้มีสิทธิทางกฎหมายเท่าเทียมกับสามี

สำหรับความเห็นของผมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้เกิดปัญหาใหม่ขึ้นที่จะต้องพิจารณากันอย่างกว้างขวาง แต่ก่อนที่จะกล่าวถึงปัญหานี้ ผมขอรับว่า ผมเห็นด้วยอย่างเต็มที่กับหลักการ ซึ่งควรจะให้ภรรยาสิทธิทางกฎหมายเท่าเทียมกับสามี กติเก่าๆ ที่ว่า ภรรยาเป็นช้างเท้าหลังของสามีนั้น ควรจะหมดสิ้นสุดลงกาลกาสสมัย

ทั้งนี้เพราะเหตุว่า สตรีไทยในปัจจุบันได้พัฒนาก้าวหน้าไปมาก ทั้งในการศึกษา การสังคม และเศรษฐกิจหรืออาชีพ ได้พัฒนามาเกือบว่าเคียงใกล้กับผู้ชายในทุกๆ ทาง บัจจุบันสตรีไทยนี้การศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชายมีความรู้ความสามารถความฉลาดในทางสังคมในทางธุรกิจอาชีพเสมอด้วยผู้ชายโดยเฉพาะอย่างยิ่งภรรยาในปัจจุบันจำเป็นที่ต้องออกไปใช้ความรู้ความสามารถประกอบอาชีพเพื่อนำรายได้

มาเลี้ยงบำรุงครอบครัว ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลประการใดที่ออกข้อไป ที่จะจำกัด สิทธิภรรยา ให้ใหม่ได้เท่ากับสามี

นอกจากนั้น ภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ขยายตัวออกไปอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว สตรีไทยรุ่นใหม่ก็ได้นำความรู้ความสามารถ เข้าไปมีส่วนสำคัญในการบริหารหรือดำเนินธุรกิจ ในทางเศรษฐกิจของประเทศกว้างขวางยิ่งขึ้นเป็นลำดับ การที่กฎหมายยินยอมให้ภรรยามีสิทธิ ในการจัดการทรัพย์สิน (สินบริภัณฑ์) และทำนิติกรรมได้ เช่นเดียวกับสามีโดยไม่ต้องร้องขอความยินยอมจากสามี ก็จะเป็นผลพลอยได้ของ ประเทศชาติ โดยตรง อีกทางหนึ่ง

แต่ในขณะที่เดียวกัน ก็มีปัญหาอีกปัญหาหนึ่งซึ่งจะต้องพิจารณา กล่าวคือสตรีไทย ที่เราเห็นว่าได้พัฒนาขึ้นมาเกือบเสมอไหล่ผู้ชายนั้น โดยทั่วไปก็มีอยู่ในเขตกรุงเทพฯ จังหวัดพระนครธนบุรีอันเป็นเมืองหลวงซึ่งมีพลเมืองประมาณ ๓ ล้านคนแต่สตรีไทยในชนบททั่วประเทศซึ่งมีพลเมืองอีกถึง ๒๑ ล้านคน ยังไม่ได้พัฒนาตัวหน้าขึ้นมาใกล้เคียงกับคุณสมบัติของ สตรีไทย ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นนั่นเอง สตรีไทยเหล่านั้นยังมีการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่มีความรู้ แต่เพียงชั้นประถมศึกษา และอย่างครึ่งๆกลางๆ อีกด้วย เธอยังก็เกี่ยวข้องกับเหย้าเรือนในแบบสังคมไทย ไม่มีความรู้ความสามารถใดๆ ในทางธุรกิจอาชีพ ไม่มีความรู้ความเข้าใจพอที่จะทำนิติกรรมด้วยตนเอง (โดยไม่เสียเปรียบ) จะมีบทบาทในทางเลี้ยงบำรุงครอบครัว ทางเศรษฐกิจก็แค่เพียงช่วยสามีทำนาทำไร่ทำไร่นาไร่ ไม่ได้ออกมาประกอบธุรกิจอาชีพอย่างสตรีในกรุงเทพฯ และ

ไม่มีความฉลาดปราดเปรื่องทางสังคม — — นี้ว่ากันถึงสตรีไทยทั่วๆ ไปเฉพาะในชนบทอันมีพลเมืองประมาณ ๒๑ ล้านคน

ปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือ สตรีไทยของพลเมือง ๒๑ ล้านคน ด้วยคุณสมบัติหรือวุฒิดังกล่าวนี้ พร้อมทั้งหรือยังที่จะใช้สิทธิใหม่อันนี้จะสามารถจัดการทรัพย์สิน (สินบริภัณฑ์) และทำนิติกรรมด้วยลำพังตนเอง โดยไม่เสียหายแก่ตนเองแก่คู่ สมรสและแก่สังคมหรือไม่ และจะบังเกิดผลทำให้เพิ่มความมั่นคงแก่คู่ สมรสทั้งทางร่างกายจิตใจและทรัพย์สินหรือไม่ และจะบังเกิดผลอะไรบ้างแก่ครอบครัว แก่สังคมและแก่วัฒนธรรมศีลธรรมตลอดจนเศรษฐกิจของชาติ หากภรรยาจะได้และใช้สิทธิอันนี้

และจะเป็นไปได้หรือไม่ สำหรับภายในครอบครัวของพลเมือง ๒๑ ล้านคน กฎหมายนี้อาจจะก้าวหน้าเร็วเกินไป จนกลายเป็นเครื่องบ่อนทำลายความสงบสุขภายในครอบครัว บ่อนทำลายความมั่นคงทางเศรษฐกิจภายในครอบครัว และก่อให้เกิดความแตกแยกกัน

และประการสุดท้าย กฎหมายนี้เป็นกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อประกาศใช้ก็ต้องใช้บังคับทั่วทั้งประเทศ จะประกาศใช้เฉพาะท้องถิ่นไม่ได้ เพราะไม่ใช่กฎหมายเทศบาล และจะประกาศเป็นรายท้องถิ่นตามฐานะของความเจริญ ก็ไม่ได้เช่นเดียวกัน เพราะไม่ใช่กฎหมายประถมศึกษา เพราะฉะนั้นเมื่อประกาศใช้ไปแล้ว สังคมของพลเมือง ๓ ล้านคนในกรุงเทพฯ อาจจะได้ประโยชน์ แต่สังคมของพลเมือง ๒๑ ล้านคนอาจจะเสียประโยชน์ และได้รับความเสียหายเดือดร้อนอย่างรุนแรง ก็ได้ นี่ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่จะต้องคิด.

เมื่อเร็วๆ นี้ คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ได้นำปัญหาเรื่องสิทธิในการจัดการทรัพย์สิน (สินบริคณฑ์) และการทำนิติกรรมของภรรยาขึ้นมาพิจารณา เพื่อที่จะแก้ไข บทบัญญัติที่ช่วยเรื่องนี้เสียใหม่ ให้ภรรยามีสิทธิสามารถจัดการ ทรัพย์สิน (สินบริคณฑ์) และทำนิติกรรมได้เท่าเทียมกับสามี ซึ่งปรากฏตามข่าวว่าคณะกรรมการโดยเสียงข้างมาก ได้สนับสนุน

66

ตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ใช้อยู่ปัจจุบัน

สามีเป็นผู้ใช้สิทธิจัดการทรัพย์สินอันเป็นสินบริคณฑ์
และการทำนิติกรรมแต่ฝ่ายเดียว ภรรยาจะใช้สิทธิอันนี้ได้ก็ต่อเมื่อ
สามีเป็นผู้อนุญาต สำหรับความคิดของคณะกรรมการ พิจารณา
ปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว จะได้แก้ไขเสียใหม่ โดยจะให้ภรรยา
มีสิทธิอำนาจจัดการทรัพย์สิน (สินบริคณฑ์) และกระทำนิติกรรม
ได้เช่นเดียวกับสามี ซึ่งหมายความว่าจะให้ภรรยา
ได้มีสิทธิทางกฎหมายเท่าเทียมกับสามี

๑๑

แบ่งเช่นเดียวกับกระทรวงการธรรมการโดยวิธีอื่น ๆ ซึ่งมีที่ได้อย่างมากก็ 11 ต่เพื่อ
เรื่อง ~~การ~~ ทดแทน ราชการรบ และใช้แทน

กฎหมายเกี่ยวกับบรรดาก็เช่นนี้ ซึ่งมี 11 และ ราชการอื่นที่เพิ่มกัน พึงข้อเพื่อ
ที่อาจเป็นพยานซึ่งกันและกันได้ ราชการตามกฎหมายที่ทุกจำกัดสิทธิ์ในม
รับบรรดก เราก็คงจะพูดได้ว่า เราไม่พบความอยู่จริงใน ~~นี้~~ กฎหมายใน
อีกเลย

ตามที่กล่าวมาสั้น ๆ นี้ ก็พอเห็นได้ว่า บ้าน : ของ ~~เขา~~ สัตร์ในประเทศไทย
นั้นคนแต่ละ : ส่วนหนึ่ง โดยได้รับกรรมรับมรดกไปแต่เฉพาะทางต้นกฎหมายเท่านั้น
แต่ส่วนมากก็ยอมรับอย่างเต็มที่ วิถีชีวิตการในเรือสำเภาของสัตร์ในเมืองไทย
ก่อนที่ระบอบจะมาก 11 เหตุ : พูดได้ว่า ถ้าเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย
11 แล้ว สัตร์ และ บ้าน : ของ ~~เขา~~ สัตร์ไทยดีกว่ามากทีเดียว 11 และเป็นชาติที่
โบราณกาล เราอาจกล่าวได้ว่า บ้าน : ของ สัตร์ไทย ดีกว่า บ้าน : ของ สัตร์ใน
ประเทศ : อื่นจาก อื่นหลายประเทศเสียด้วยซ้ำ ซึ่งเราก็คง : มีความภาคภูมิใจ
ที่กล่าวมาเป็น สัตร์ไทย.

อุทก มงคลรัตน์.

17 กรกฎาคม 2508.

สิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย

สิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย*

โดย คร.อุกฤษ มงคลนาวิน

เป็นที่ยอมรับกันว่าฐานะทางกฎหมายของหญิงไทยในปัจจุบันแตกต่างกับสมัยเดิมมาก ความรู้สึกที่ว่าหญิงเป็นเพียงทรัพย์สินชนิดหนึ่งของชายได้หมดสิ้นไป ความรู้สึกใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันถือว่า ความเสมอภาคระหว่างชายและหญิงเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายสูงสุดของประเทศคือ กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติหลักแห่งความเสมอภาคระหว่างชายและหญิงไว้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในด้านการใช้สิทธิในฐานะเป็นพลเมืองแล้วชายและหญิงต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันทุกประการ เช่นสิทธิในการเลือกตั้งและรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สภาเทศบาล หรือสภาจังหวัด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้หญิงจำนวนไม่น้อย เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาลและสมาชิกสภาจังหวัด นอกจากนั้น ผู้หญิงอีกจำนวนมากได้ประกอบอาชีพเช่นเดียวกับชาย เช่นเป็นแพทย์ ครู หนายความ แม้กระทั่งเป็นผู้พิพากษา และเป็นที่น่าสังเกตว่า **ปัจจุบันนี้ธุรกิจที่มีทุนทรัพย์สูงบางแห่งได้คคอยู่ภายใต้การบริหารของสตรีนักธุรกิจบางท่าน เช่นกิจการโรงแรมที่ทันสมัย เป็นต้น**

*บทความสรุปจากการบรรยายเรื่อง "สิทธิตามกฎหมายของสตรีไทย"

ที่สมาคมนักเรียนเก๋ออเมริกา (A.U.A.) เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๑

จริงอยู่แม้ว่าอาชีพบางประเภท ยังไม่เปิดโอกาสให้กับหญิงก็ตาม เช่น การเป็นอัยการ เป็นข้าราชการฝ่ายปกครอง หรือเป็นนักเดินเรือ เป็นต้น แต่ผู้มีใจเป็นธรรมก็จะสังเกตเห็นได้ว่า อาชีพดังกล่าวนั้น ไม่เหมาะสมกับสภาพทางธรรมชาติของหญิง กฎหมายจึงไม่เปิดโอกาสให้ แต่การที่จะลงโทษว่า กฎหมายไม่ให้ความเป็นธรรมนั้น

“ ปัญหาความไม่เป็นธรรมนั้นมีสาเหตุมาจากการจัดระบบทรัพย์สินของสามีและภรรยา ”

พูดลำบาก เพราะเป็นเรื่องที่กฎหมายต้องการคุ้มครองเพศหญิงมากกว่าที่จะให้ชายเอาเปรียบ กฎหมายได้ให้ความเป็นธรรมมากกว่านั้นโดยไม่ให้หญิงต้องตกอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร กล่าวคือ ผู้หญิงจะไม่ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหารเป็นอันขาด ทั้งนี้ โดยกฎหมายได้คำนึงถึงฐานะทางธรรมชาติของหญิงดังกล่าวแล้ว

เมื่อเป็นเช่นนี้จึงมีปัญหว่า ถ้าเช่นนั้นอะไรเล่าที่ทำให้หญิงอ้างได้ว่า ได้รับความไม่เป็นธรรมและขอให้มีการแก้ไขอยู่ในขณะนี้ ซึ่งขอตอบได้ว่า **ปัญหาความไม่เป็นธรรมนั้นมีสาเหตุมาจากการจัดระบบทรัพย์สินของสามีและภรรยา** ดังที่ได้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ซึ่งได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๘ เป็นต้นมา แต่ความไม่เป็นธรรมดังกล่าวนี้ จำกัดขอบเขตอยู่แต่เฉพาะหญิงมีสามีเท่านั้น หญิงที่ไม่มีสามีไม่ว่าจะเป็นหญิงโสดหรือหญิงหม้าย ต่างก็มีฐานะเท่าเทียมกับชาย **ทุกประการอยู่แล้ว** กฎหมายดังกล่าวนี้หาได้ลิดรอนหรือกระทบกระเทือนสิทธิของหญิงประเภทดังกล่าวนี้แต่อย่างใดไม่ ฉะนั้น ปัญหาที่จะพูดต่อไปนี้จึงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหญิงมีสามีเท่านั้น

จุดอ่อนของกฎหมายที่ถูกตำหนิติเตียนนี้ เนื่องจากการให้อำนาจแก่สามีมากกว่าภรรยา กล่าวคือ ให้สามีเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นผู้เลือกที่อยู่ และเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดู รวมทั้งอำนาจในการที่จะคัดค้านไม่ให้ภรรยาประกอบอาชีพด้วย แต่จุดอ่อนเหล่านี้ไม่ใช่สาเหตุรุนแรงเพราะเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของไทยแต่โบราณที่ถือว่าสามีเป็นช้างเท้าหน้าและภรรยาเป็นช้างเท้าหลัง ยิ่งกว่านั้น ในทางปฏิบัติแล้วสามีภรรยาในครอบครัวไทยมักจะประพัตติคนต่อกันแบบ **“หุ้นส่วนชีวิต”** กล่าวคือ ถ้าสุขก็สุขด้วยกัน ทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน และแม้ว่าตามกฎหมายสามีจะมีอำนาจเหนือกว่าภรียาก็ตาม แต่ในทางพุดินัยแล้ว ปรากฏว่า ภรียากลับเป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริงในครอบครัว ครอบครัวส่วนมากสามีเป็นผู้หาเงิน แต่ภรียาเป็นผู้เก็บรักษาเงินเหล่านั้น และจ่ายให้สามีใช้ตามสมควร แต่ฐานะในสังคมซึ่งครอบครัวเหล่านี้ต่างก็มีความสุขในครอบครัวอย่างน่าอัฉนา ในเรื่องการประกอบอาชีพของภรียาก็เช่นกัน ถ้าเป็นความสมัครใจของภรียาแล้วสามีก็มักไม่คัดค้าน การคัดค้านจะมีขึ้นก็แต่ในกรณีที่อาชีพนั้นๆ เป็นอาชีพที่พึงรังเกียจ เป็นอาชีพที่จะนำความหายนะมาสู่ครอบครัว หรือการประกอบอาชีพนั้นทำให้ภรียาละเลยหน้าที่แม่บ้านและการเลี้ยงดู อบรมบุตรโดยไม่จำเป็นกรณีต่างๆ เหล่านี้ สามีจึงจะคัดค้านไม่ให้ภรียาทำต่อไปและสามีภรียาส่วนมากก็สามารถตกลงกันได้ โดยไม่จำเป็นต้องให้กฎหมายเข้ามาแทรกแซงแต่ประการใด

“ **“หุ้นส่วนชีวิต”** กล่าวคือ

ถ้าสุขก็สุขด้วยกัน ทุกข์ก็ทุกข์ด้วยกัน ”

ฉะนั้น จึงมาพูดถึงข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนประการที่สองที่ฝ่ายหญิงถือว่าเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยดีไปเลยตามเลยไม่ได้ เพราะเป็นปัญหาที่มีความสำคัญสุดยดอกอย่างหนึ่งในสถาบันครอบครัว ปัญหานั้นได้แก่อำนาจในการจัดการทรัพย์สินของสามีภริยาภายหลังสมรส ซึ่งเรียกว่า "สินบริคณห์" เพราะเหตุว่ากฎหมายบัญญัติไว้ให้สามีเป็นผู้จัดการสินบริคณห์

แต่ก่อนที่จะพูดเลยไป เพื่อความเข้าใจอันดีสำหรับผู้ที่ไม่ได้ศึกษาวิชากฎหมาย จึงอยากทำความเข้าใจในเบื้องต้นเสียก่อนว่า ทรัพย์สินระหว่างสามีภริยานั้น กฎหมายแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ "สินส่วนตัว" "สินเดิม" และ "สินสมรส" และถ้าเอาสินเดิมรวมกับสินสมรสแล้ว กฎหมายเรียกว่า "สินบริคณห์" ซึ่งจะแยกให้เห็นประเภทของทรัพย์สินเหล่านี้โดยชัดเจนดังนี้

๑. "สินเดิม" ได้แก่ทรัพย์สินที่สามีหรือภริยามีอยู่ก่อนที่จะได้สมรสกัน เว้นแต่สามีภริยาจะทำได้ทำสัญญาไว้ต่อกันซึ่งเรียกว่า "สัญญาก่อนสมรส" แยกทรัพย์สินนั้นไว้เป็นสินส่วนตัว หรือไม่ใช่ทรัพย์สินบางอย่างที่กฎหมายได้แยกไว้เป็นสินส่วนตัว แม้ว่าจะเป็นทรัพย์สินที่มีอยู่ก่อนสมรสก็ตาม นอกจากนั้น สามีหรือภริยาก็กตามถ้าได้รับทรัพย์สินใดมาโดยทางพินัยกรรม หรือโดยมีผู้ทำหนังสือยกให้ ถ้าพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้นั้นมีข้อความแสดงว่าให้เป็นสินเดิม ทรัพย์สินนั้นก็ตกเป็นสินเดิม

๒. "สินส่วนตัว" ได้แก่ทรัพย์สินที่สามีหรือภริยามีอยู่ก่อนสมรส อันได้แก่เครื่องใช้สอยส่วนตัวตามฐานะหรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพของสามีหรือภริยา หรือทรัพย์สินที่สามีหรือภริยาได้รับมาโดยทางพินัยกรรม หรือโดยมีผู้ทำหนังสือยกให้ ถ้าพินัยกรรมหรือหนังสือยกให้นั้นมีข้อความแสดงว่าให้เป็นสินส่วนตัว ทรัพย์สินนั้นๆ ก็ตกเป็นสินส่วนตัว นอกจากนั้น ทรัพย์สินที่สามีหรือภริยามีอยู่ก่อนสมรส ถ้าสามีภริยา

ไม่ต้องการ ให้ตกเป็นสินเดิมจะทำให้สัญญาก่อนสมรสแยกไว้เป็นสินส่วนตัวก็ทำได้ ที่นอกเหนือไปจากที่กล่าวมานี้ คอกผลของสินส่วนตัวเช่นดอกเบี้ย ค่าเช่าบ้าน ก็ตกเป็นสินส่วนตัวด้วย และสำหรับภริยายังมีสิทธิพิเศษเพราะเหตุว่าของหมั้น ยังถือเป็นสินส่วนตัวของภริยา

๓. "สินสมรส" ได้แก่ทรัพย์สินที่สามีหรือภริยาได้มาภายหลังสมรส ไม่ว่าจะได้มาโดยวิธีใด ยกเว้นเฉพาะทรัพย์สินประเภทที่ระบุไว้ว่าเป็นสินเดิม หรือสินส่วนตัวเท่านั้น

เหตุที่กฎหมายแยกประเภททรัพย์สินไว้ดังกล่าวนี้มีความสำคัญมาก เพราะจะได้ทราบว่า ระหว่างสามีและภริยา ใครเป็นผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สิน ประเภทไหนบ้าง และมีขอบเขตแค่ไหน กล่าวคือ ถ้าทรัพย์สินนั้นถูกจัดให้เป็นสินส่วนตัวแล้ว ภริยาก็มีอำนาจเต็มที่ในการจัดการ หรือถ้าอยากจะขาย หรือแลกเปลี่ยนก็สามารถทำได้เต็มที่ โดยไม่ต้องขอรับความยินยอมจากสามี แต่ถ้าเป็นทรัพย์สินที่ถูกจัดให้เป็นสินเดิมและสินสมรส ซึ่งรวมเรียกว่า สินบริคณห์แล้ว ทรัพย์สินดังกล่าวนี้สามีเป็นผู้จัดการ เช่น ภริยามีบ้านเช่าอยู่หนึ่งหลัง เมื่อแต่งงานแล้วถ้าไม่ได้ทำสัญญาก่อนสมรสกันไว้ บ้านหลังที่กล่าวนี้ จะตกเป็นสินเดิม ทั้งนี้ รวมทั้งการที่จะทำนิติกรรมใดๆ เกี่ยวกับบ้านเช่านี้ ก็ต้องได้รับความยินยอมจากสามีด้วย มิฉะนั้น นิติกรรมใดๆ ที่ทำไปจะกลายเป็นโมฆียะ กล่าวคือ สามีอาจบอกล้างเสียได้ ตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นนี้เอง เปิดโอกาสให้ฝ่ายหญิงกำหนดเงื่อนไขได้ โดยกล่าวหาว่ากฎหมายไม่ได้ให้ความเสมอภาคระหว่างชายกับหญิงจริงจึง เพราะหญิงซึ่งเคยมีความสามารถสมบูรณ์กลับกลายเป็นคนไร้ความสามารถไปเมื่อได้แต่งงาน ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่น่าสนับสนุนและเป็นช่องทางที่ทำให้ชายบางคนหวังแต่งงานกับหญิงที่ร่ำรวย เพราะจะได้มีโอกาสเข้าไปจัดการกอบโกยเงินทองของหญิงในฐานะที่ตนเป็นผู้จัดการสินบริคณห์

อย่างไรก็ตาม กฎหมายเองก็ได้คำนึงถึงปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น จึงได้หาทางป้องกันไว้แล้ว กล่าวคือ ใ้คอนุญาตให้ชายหญิงทำสัญญา ก่อนสมรสแยกทรัพย์สินที่แต่ละฝ่ายมีมาก่อนสมรสเป็นสินส่วนตัวได้ เช่นตามตัวอย่างข้างต้น ถ้าภริยาต้องการมีอำนาจเต็มที่ในการจัดการและการจำหน่ายบ้านเช่าของตน ก็ควรทำสัญญาก่อนสมรส แยกบ้านหลังนี้ไว้เป็นสินส่วนตัวเสีย หรือถ้ามีทรัพย์สินอย่างอื่นอีก จะทำสัญญาแยกไว้ก็สามารถทำได้

แต่เป็นที่น่าเสียใจว่า แม้ว่ากฎหมายจะมอบอาวุธสำคัญไว้ให้หญิงแล้วเพื่อป้องกันการเสียเปรียบชายในเรื่องทรัพย์สิน โดยอนุญาตให้ทำสัญญาแยกทรัพย์สินที่มีมาก่อนสมรสเป็นสินส่วนตัวได้ ก็ไม่มีผู้ใดนิยมทำ เพราะถ้าหญิงคนไหนก่อนแต่งงานขอให้ชายที่ตนจะแต่งงานด้วยทำสัญญาก่อนสมรสกันไว้ในลักษณะนี้ ก็จะไม่ค่อยมีชายที่ไหนแต่งงานด้วย เพราะเท่ากับว่า ผู้หญิงถูกและไม่ว่างใจจนเสียตั้งแต่แรก เพื่อไม่ต้องการให้เสียศักดิ์ศรี จึงไปแต่งงานกับหญิงอื่นที่มีความเชื่อและว่างใจจนคิดว่า จริงอยู่ในปัจจุบันนี้มีชายบางคนยอมทำสัญญาก่อนสมรส แต่ก็เป็นที่น่าสงสัยในเจตนาของชายผู้นั้นว่าต้องการอะไรแน่และโดยทั่วไปแล้วการสมรสดังกล่าวดำเนินอยู่ได้ไม่นานก็แตกร้างกัน เพราะเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อกันตลอดเวลา เป็นอันว่ากฎหมายดังกล่าวนี้ไม่มีความหมาย และหญิงขาดการคุ้มครองเท่าที่ควร

“
แม้ว่ากฎหมายจะมอบอาวุธสำคัญไว้ให้หญิงแล้วเพื่อป้องกันการเสียเปรียบชายในเรื่องทรัพย์สิน โดยอนุญาตให้ทำสัญญาแยกทรัพย์สินที่มีมาก่อนสมรสเป็นสินส่วนตัวได้ ก็ไม่มีผู้ใดนิยมทำ เพราะจะไม่ค่อยมีชายที่ไหนแต่งงานด้วย
”

แต่การกล่าวเช่นนี้ก็ยังไม่ถูกต้องนัก เพราะกฎหมายได้พยายามคุ้มครองสิทธิของหญิงเสมอ อย่างในกรณีที่สามีเป็นผู้จัดการทรัพย์สินที่เรียกว่าสินบริคนท์ ก็ไม่ได้หมายความว่า สามีเป็นผู้แต่จัดการที่จะทำอะไรก็ได้ตามอำเภอใจ กล่าวคือ ถ้าจะมีการจำหน่ายทรัพย์สินบางประเภท หรือจะทำให้ทรัพย์สินนั้นเสื่อมสลายลงแล้ว สามีจะต้องได้รับความยินยอมจากภริยาเสียก่อนจึงจะทำได้ เช่น การจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นสินเดิมของภริยา หรือการโอนทรัพย์สินที่ภริยาได้มาภายหลังสมรสโดยการยกให้หรือโดยพินัยกรรม แม้ว่าการโอนนั้นจะได้รับเงินทองเป็นการตอบแทนก็ตาม ก็ไม่สามารถทำไปตามลำพังได้ ยิ่งกว่านั้น การที่สามีมีความชอบพอรักใคร่ใคร่เป็นพิเศษ จะยกทรัพย์สินที่มีอยู่ให้กับคนผู้นั้นก็ไม่สามารถจะทำได้ แม้ว่าทรัพย์สินที่ยกให้นั้นจะเป็นสินเดิมของสามีเองก็ตาม และอาวุธสำคัญอีกชิ้นหนึ่งที่กฎหมายได้มอบให้แก่ฝ่ายหญิงก็คือ ถ้าสามีภริยาได้ทรัพย์สินอะไรมาหลังจากการสมรส ต้องถือว่าเป็นทรัพย์สินที่สามีภริยามีสิทธิเท่าๆ กัน ฉะนั้น ถ้าเป็นทรัพย์สินประเภทที่มีการจดทะเบียน เช่น ที่ดิน บ้าน รถยนต์ เรือ แพ ภริยาควรขอให้ลงชื่อของตนร่วมกับสามีด้วย ซึ่งสามีจะไม่ยอมไม่ได้ และเมื่อมีชื่อของภริยาร่วมอยู่ด้วยแล้ว สามีจะไปยกให้ใครหรือนำไปทำอะไรก็ตามอำเภอใจย่อมไม่ได้ ถ้าภริยาไม่ยินยอม

กฎหมายได้ให้ความคุ้มครองหญิงที่เป็นภริยามากกว่าที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ แม้ว่าสามีจะเป็นผู้จัดการสินบริคนท์ก็ตาม แต่ถ้าสามีจัดการไม่ดีทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก ไม่อุปการะเลี้ยงดูภริยาหรือไปทำหนี้สินขึ้นอย่างมากมาจนหนี้สินมีจำนวนสูงเกินกว่าส่วนที่ตนมีอยู่ในสินบริคนท์ เช่นนี้ ภริยาอาจร้องขอต่อศาลให้ศาลสั่งอนุญาตให้ตนเป็นผู้จัดการเสียเองก็ย่อมทำได้ หรือจะขอให้ศาลสั่งแบ่งสินบริคนท์ออกเป็นสองส่วน เพื่อภริยาจะได้จัดการทรัพย์สินส่วนที่เป็นของตนเองก็สามารถทำได้เช่นกัน ดังนั้นจึงเห็นว่ากฎหมายเอง

แม้จะบกพร่องอยู่บ้าง แต่ก็หาได้ละเอียดไม่คุ้มครองสิทธิของหญิง หรือปล่อยให้ผู้ชายเอาเปรียบอย่างมาก ดังที่ถูกลกล่าวหาไม่

อย่างไรก็ตามเพื่อให้กฎหมายได้มีวิวัฒนาการไปตามกาลสมัย และสภาพแวดล้อมในสังคม ทางกรจึงได้แต่งตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ เสียใหม่ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินของสามีภริยาดังกล่าวมาแล้ว และจากการเปิดเผยผลการประชุมโดยหนังสือพิมพ์ ทำให้ทราบว่าเวลานี้กรรมการมีความเห็นในเรื่องนี้แตกแยกกันเป็น ๒ ฝ่าย กล่าวคือ

ฝ่ายแรกโดยศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการแก้ไขหลักการในกฎหมายเสียใหม่ กำหนดให้สามีและภริยาต่างจัดการทรัพย์สินของตนได้ตามลำพัง กล่าวคือ ทั้งสามีและภริยาต่างจัดการทรัพย์สินที่ได้มาระหว่างเป็นคู่สมรสกันได้ และหมายความว่า "สินบริคณห์" เป็นอันไม่มีอีก ต่อไปสามีหรือภริยาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ทำทรัพย์สินมาได้ ก็จัดการทรัพย์สินของตนเอง แต่อาจมีข้อยกเว้นในกรณีที่สามีภริยาได้ทำสัญญาก่อนสมรสไว้ว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จัดการทรัพย์สินเพียงผู้เดียว

ฝ่ายหลังโดยพระยาอรรถการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรียุติธรรม มีความเห็นว่าการจัดระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ดีแล้ว โดยลักษณะสังคมไทย ครอบครัวมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาแต่โบราณกาล ถึงขั้นที่มีคำกล่าวว่าสามีภริยาเป็นบุคคลเดียวกัน และผลแห่งความกลมเกลียวระหว่างสามีภริยานี้ได้สร้างความอบอุ่นให้ลูกหลาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นความดีเด่นของวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่ง ยากที่จะหาได้ในโลก ฉะนั้น ถ้าจะเลิกระบบนี้และเอาระบบแยกทรัพย์สินระหว่างสามีภริยามาใช้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัวก็จะหมดไป สามีภริยาจะเกิดความคิดเห็นแก่ตัว ตัวใครตัวมัน

เกีย่งนอน เอาเปรียบกัน ครอบครัวก็จะระส่ำระสาย ความอบอุ่นที่มีอยู่ในครอบครัวไทยที่มีมาแต่เดิมก็จะหมดสิ้นไป สรุปลงแล้วยังมองไม่เห็นว่าการระบบแยกทรัพย์สินจะเกิดผลดีแก่ฝ่ายหญิงแต่ประการใด เพราะตามที่เป็นอยู่โดยรูปของครอบครัวไทย การจัดระบบทรัพย์สินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยอย่างคืดลอกมาอยู่แล้ว

เมื่อได้พิจารณาคำความเห็นของทั้งสองฝ่ายแล้ว ข้าพเจ้าค่อนข้างจะเห็นด้วยกับคำความเห็นฝ่ายหลังในแง่ที่ว่า การจัดระบบแยกทรัพย์สินตามข้อเสนอของฝ่ายที่หนึ่งจะเป็นทางนำมาซึ่งความหายนะของสถาบันครอบครัวไทยและทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของไทยในเรื่อง "หุ้นส่วนชีวิต" ลงอย่างสิ้นเชิง เพราะถือว่าความสำคัญทางวัตถุเหนือกว่าทางจิตใจ แต่ในขณะที่เดียวกัน การที่ปฏิเสธไม่ยอมให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงในเรื่องนี้เสียเลยก็เป็นสิ่งที่ไม่น่าสนับสนุน เพราะกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบทรัพย์สินของสามีภริยานี้ได้ใช้มา ๓๒ ปีแล้ว และก็ยังมิชอบกพร่องอยู่บ้าง ควรได้รับการแก้ไขบางประการ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมและความพอใจของทุกฝ่าย

ข้าพเจ้าตั้งข้อสังเกตว่า เรื่องที่ได้รับการเรียกร้องให้แก้ไขอย่างหนักแน่นนั้นมีอยู่เรื่องเดียวคือเรื่องที่ดินผู้ซึ่งมีความสามารถบริบูรณ์ในการจัดการทรัพย์สินของตน พอสมรสแล้วก็กลับหมดความสามารถ อำนาจในการจัดการทรัพย์สินกลับไปตกอยู่แก่สามี ซึ่งอาจมีความสามารถน้อยกว่าภริยาก็คงยิ่งกว่านั้น ยังเปิดโอกาสให้ชายบางคนฉวยโอกาสแต่งงานกับหญิงที่ร่ำรวยเพราะหวังผลประโยชน์ในการเข้าไปจัดการทรัพย์สินของหญิง จริงอยู่ในข้อที่ว่ากฎหมายได้หาทางแก้ไขไว้แล้ว โดยอนุญาตให้ทำสัญญาก่อนสมรสกันได้ แต่นางสาวโสภาก็เป็นเจ้าของและผู้จัดการโรงแรมชั้นหนึ่ง เป็นนักธุรกิจที่ร่ำรวยและมีชื่อเสียง ต้องการสมรสกับนายอัศวิน ข้าราชการชั้นตรีเพิ่งจบจากมหาวิทยาลัย และไม่มีฐานะร่ำรวยแต่ประการใด ถ้านางสาวโสภาก็ไม่ต้องการให้นายอัศวิน

เข้าจัดการโรงแรมอันเป็นสินเดิมของตน นางสาวโสภาจะขอให้นายอัศวิน ทำสัญญาก่อนสมรสกับตน แยกโรงแรมดังกล่าวไว้เป็นสินส่วนตัวของ นางสาวโสภา เพื่อนางสาวโสภาจะได้จัดการทรัพย์สินของตนต่อไปตามเดิม ก็ทำได้ หรือไม่แยกไว้เป็นสินส่วนตัว แต่ทำสัญญาก่อนสมรสไว้ว่า เมื่อสมรสแล้ว ให้นางสาวโสภาเป็นผู้จัดการสินบริคณฑ์แต่ผู้เดียวก็ย่อมทำได้ แต่ก็แทบจะ หลับตามองเห็นได้ว่า ถ้าสถานการณ์เป็นเช่นนี้ นายอัศวินก็คงไม่ยอมแต่งงาน กับนางสาวโสภา เพราะเป็นการเสียศักดิ์ศรีของผู้ชาย และข้อเท็จจริงที่ ปรากฏขึ้นก็มักเป็นเช่นนี้ ฉะนั้น การที่จะหวังพึ่งสัญญาก่อนสมรสจึงเป็นเรื่อง ที่เป็นไปไม่ได้ สัญญาก่อนสมรสแม้ว่าจะจะเป็นของดีแต่ก็ต้องเป็นหมันไป เพราะเหตุดังกล่าวแล้ว

ฉะนั้น เพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย และเพื่อเทิดทูนหลักเสมอภาค ระหว่างชายและหญิง โดยไม่ทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของคนไทย รวมทั้ง ความหวังดีต่อคณะกรรมการปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ด้วย ข้าพเจ้าขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑. ระบบทรัพย์สินระหว่างสามีภริยาในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๕ ส่วนใหญ่ยังคงใช้บังคับได้อีกนานไม่จำเป็นต้องแก้ไข แต่ประการใด

๒. ขอเสนอแก้ไขประการเดียว คือ เรื่องคำจำกัดความของคำว่า "สินส่วนตัว" ซึ่งเมื่อแก้ไขแล้ว จะได้ความดังนี้ "มาตรา ๑๔๖๔ สินส่วนตัว ได้แก่

(๑) ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรส และคู่สมรส ไม่ได้ทำสัญญาก่อนสมรสแยกไว้เป็นสินเดิม"

ความเดิมในกฎหมายบัญญัติว่า สิ้นส่วนตัวได้แก่ (๑) ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีอยู่ก่อนสมรสและคู่สมรสได้ทำสัญญาก่อนสมรสแยกไว้เป็นสินส่วนตัว

การแก้ไขเพียงเล็กน้อยดังเสนอแนะนี้จะมีผลกว้างขวาง และเป็นการแก้ที่ตรงกับเป้าหมายและผลที่จะได้รับก็คือ

ก. เป็นการให้ความเสมอภาคและคุ้มครองสิทธิของภริยาตามที่มีความต้องการอยู่ในปัจจุบันเพราะตามข้อความที่เสนอขอแก้ไขนี้ ทรัพย์สินที่หญิงมีมาก่อนสมรสจะตกเป็นสินส่วนตัวของหญิงโดยอำนาจของกฎหมายไม่จำเป็นต้องทำเป็นสัญญาก่อนสมรสให้ยุ่งยาก และเมื่อเป็นสินส่วนตัวของหญิงหญิงก็มีอำนาจในการจัดการหรือการจำหน่ายเอง ซึ่งเป็นหลักประกันว่าสามีจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับทรัพย์สินของภริยาที่มีมาก่อนสมรสไม่ได้ เพราะทรัพย์สินนั้นไม่ใช่สินเดิม แต่กลายเป็นสินส่วนตัว

ข. สามียังคงเป็นผู้จัดการสินบริคนท์อยู่โดยอำนาจกฎหมายแต่อำนาจจะถูกตัดทอนลง เพราะความสำคัญของสินเดิมลดน้อยลง

ค. ยังรักษาระบบสินบริคนท์และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัวไว้ได้

ง. ยังเคารพหลักแห่งความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนาอยู่เพราะคู่สมรสก็ยังทำสัญญาก่อนสมรสกันได้ตามที่กฎหมายอนุญาต

๓. ข้อเสนอแนะประการสุดท้ายก็คือ ขอเสนอให้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติ จดทะเบียนครอบครัว กล่าวคือ เมื่อมีการจดทะเบียนสมรสให้นายทะเบียนมีหน้าที่สอบถามคู่สมรสในเรื่องทรัพย์สินที่แต่ละฝ่ายมีอยู่แล้วจดทะเบียนแยกออกจากกันไว้โดยเด็ดขาด เพื่อป้องกันปัญหาโต้แย้งในภายหลัง และเป็นการคุ้มครองสิทธิของบุคคลภายนอกผู้ที่มีกิจการเกี่ยวข้องกับสามี หรือภริยาทางด้านทรัพย์สินด้วย

ข้าพเจ้ามั่นใจว่า การแก้ไขดังที่เสนอแนะนี้จะเป็นการเพียงพอ ซึ่ง
จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลทุกฝ่าย และจะนำความสุขใจมาสู่ทั้งชายและ
หญิง อันจะทำให้สถาบันครอบครัวมีความอบอุ่นและมั่นคงด้วย

ขัณฑิศจิตสตร์ แก้กม.สับสน! แถลงใหม่ให้ทุกคนเข้าใจ

อินทรีพี 12 พ.ค. 12 9

สมาคมบัณฑิตสตร์ทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ออกแถลงการณ์ถึงเรื่องกำลังจะขอแก้กฎหมายบางมาตราว่าด้วยครอบครัวอ้างว่าข้อความที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ สับสนอยู่มาก และเป็นเรื่องลับซับซ้อนทั้งผู้อ่านและผู้ฟัง จึงจำเป็นต้องเล่าแจ้งกันอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ซึ่งแถลงการณ์ดังกล่าว มีข้อความดังต่อไปนี้

ในขณะนี้ข่าวทางหนังสือพิมพ์ ถึงเรื่องที่สมาคมบัณฑิตสตร์ทางกฎหมาย กำลังจะขอแก้กฎหมายบางมาตราในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัว

ข้อความที่ปรากฏอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์ อ่านแล้วยังมีข้อความที่สับสนอยู่มาก บัญญัติกฎหมายเป็นเรื่องที่ลับซับซ้อน หวังด้วยผู้ฟัง ผู้อ่าน ทางสมาคมบัณฑิต

(อ่านต่อหน้า ๑๖)

● คุณหญิง สุภัทรา สิงหลกะ นายกสมาคม บัณฑิตสตร์ทางกฎหมาย

บันทึกตติวี

(ต่อจากหน้า ๑)

สตรีทางกฎหมายจึงเขียนชี้แจง เพื่อความเข้าใจอันดี ของทุกฝ่าย ดังต่อไปนี้

ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๔ ได้เปลี่ยนแปลงประเพณีของไทยแต่ดั้งเดิม ในเรื่อง สามี ภรรยา จากกฎหมายลักษณะ คู่ เมีย ซึ่งใช้ตั้งแต่สมัย ร.ศ. สิบสองเนื่องกันมาจนถึงพ.ศ. ๒๔๗๔ จึง ได้มีการรื้อฟื้นกฎหมายทั้งหลายทั้งปวงขึ้นมาเป็น ประมวล กฎหมาย ความแห่งทั้งหลายจะรวมกันขึ้นมาอยู่ในประมวล เล่มเดียวกัน แต่แยกออกมาเป็นบรรพ ๑,๒,๓,๔,๕,๖, เรื่องที่เราจะพูดกันนี้ ส่วนใหญ่อยู่ในบรรพ ๕ ประมวลแห่งบรรพ ๕ ว่าด้วยครอบครัวได้สำเร็จรูปขึ้นมาใน พ.ศ. ๒๔๗๖ แต่ให้ประกาศใช้ในวันทูลเกล้าฯราชกิจจานุเบกษา คือ ๒๕ พฤษภาคม ๒๔๗๘ เป็นต้นไป

ประเด็นที่หนึ่ง ที่จะขอแก้ไข คือ กฎหมาย ลักษณะคู่เมียเดิมชายจะมีภรรยาอีกก็ได้ ถือว่าเป็นภรรยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ เพียงอาจจะแยกประเภท ภรรยาได้หลายประเภท ตั้งแต่ภรรยาประเภทภรรยาพระราชทาน ไปจนถึงทาสภรรยา เป็นต้น

ครั้นเมื่อมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ประกาศใช้แล้ว ได้มีมาตรา ๑๔๙๔ เขียนไว้ว่า "การสมรสห้ามประมวลกฎหมายนี้ จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว" และมาตรา ๑๔๙๑ ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลใดจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียนอีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการสมรสครั้งก่อนได้หมดไปแล้ว เพราะฉะนั้น หรือศาล พิพากอน

ครั้นเมื่อมีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ประกาศใช้แล้ว ได้มีมาตรา ๑๔๙๔ เขียนไว้ว่า "การสมรสห้ามประมวลกฎหมายนี้ จะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว" และมาตรา ๑๔๙๑ ได้บัญญัติไว้ว่า บุคคลใดจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียนอีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการสมรสครั้งก่อนได้หมดไปแล้ว เพราะฉะนั้น หรือศาล พิพากอน

กฎหมายใหม่ได้บัญญัติไว้ว่า ชายใดที่มีภรรยาคนอื่นแล้ว โดยต่อคำที่ปรากฏในสมณาทราชังคมนตรีจะ อนุญาติได้ว่า ชายจะมีภรรยาอีกเท่าที่ตนไม่ผิด เพราะกฎหมายเขียนห้ามไว้ว่า เมื่อจดทะเบียนสมรสแล้ว จะจดทะเบียนอีกไม่ได้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ได้จดทะเบียนไปแล้ว ได้หย่าจากกันแล้ว หรือศาลสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนสมรสครั้งก่อนนั้นแล้ว

แต่ในทางปฏิบัติยังมีภรรยาหลายคน ก่อความ ๑๕๙๕ ที่เขียนไว้ว่า "บุคคลใดจะอ้างว่าการสมรสเป็นโมฆะหรือไม่จะไม่ได้ นอกจากศาลพิพากษาว่าเป็นเช่นนั้น" มาตราจึงเป็นของเหลวให้ชายไปจดทะเบียนการสมรสตั้งกี่ครั้งก็ได้ และการสมรสนั้นๆ จะต้องถือว่าว่างใจ คืออยู่ จนกว่าศาลจะสั่งเพิกถอนตามกบฏคดีทางกฎหมายเองจึงพิจารณาเห็นว่า การมีของเหลวไว้ในกฎหมาย เช่นนี้ ย่อมจะ ทำให้ผลในคดี สังคมเสียไปเช่นเรื่องมื่อๆ จะเห็นได้จากบทพิพากษาพิพจน์ สนับสนุนทานักใจไปจึงมีใ้เขียนว่า "ใดจดทะเบียนสมรส กับชายจนตั้งครรภ์แล้วจึง ใจว่าเขา ได้จดทะเบียนสมรสไว้กับหญิงอื่นแล้ว" จึงเป็นคดีปัญหา สังคม จะต้องเกิดขึ้นมากมายเด็ก ก็ จะเกิดจากการสมรสที่ไม่สมบูรณ์ด้วย ทั้งนี้ไป จะจะเป็นการป้องกันประโยชน์ให้ประชาชนแรก เท่านั้น แต่เป็นการป้องกันแก่สังคม และปัญหาสังคมของหญิงทุกคน รวมทั้งเด็กที่เกิดมาด้วย

ในบางกรณี มาตราใหม่เป็นเครื่องมือให้ชายหญิงบางคู่ ภายใต้อาการจดทะเบียนสมรสใหม่ ทั้งคู่ก็รู้ดีอยู่แล้วว่าชายนั้นถึงแม้คู่ สมรสสองหญิงนี้เอง เพราะถือว่าการจดทะเบียนสมรสอันสมบูรณ์จนกว่าศาลจะสั่งให้การสมรสเป็นโมฆะเสียก่อน จึงจะถือว่าการสมรสนั้นใช้ได้ และใครจะเป็นผู้ถือ

ฉะนั้น จึงควรที่จะแก้ไขกฎหมายมาตรานี้เสียใหม่ ให้ครบถ้วนและในทางปฏิบัติควรจะให้ชายชู้จำนวน เช่นต้องคิดสำเนาเป็นพยาน คช หรือศาลเพิกถอนมรดกไว้ในเรื่องด้วย ซึ่งจะทำให้หญิงชายและหญิงผู้ ที่ศาลขาดความถูกต้องของสังคมนี้ระอใจ ไม่กล้าที่จะกระทำซึ่งอาจจะเป็นผลเข้าไปถึง

ประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๓
สารคดีน่ารู้ที่เกี่ยวกับ

สิทธิทางกฎหมาย---
ของหญิงไทย

พิมพ์ไทย

สิทธิ
ทางกฎหมาย
ของ
สตรีไทย

• โสภ ดร. อุกฤษ มงคลนาวิน

สิทธิทางกฎหมายของสตรีไทย

สตรีสาว โสด หม้าย หรือยังไม่สามี ไม่มีปัญหาเรื่องสิทธิเสมอภาคทางกฎหมายเกี่ยวกับ
อำนาจการจดทะเบียนสมรส ผู้ที่เผชิญปัญหาเหล่านี้คือ สตรีผู้มีสามีแล้ว

โดย

ดร. อุทกฯ มงคลนาวิน

เป็นที่ยอมรับกันทั่วฐานะทางกฎหมาย
ของหญิงไทยในปัจจุบันแตกต่างกับสมัยเริ่ม
มาก ความรู้สึกที่จำหญิงเป็นเพียงทรัพย์สิน
ชนิดหนึ่งของชายได้หมดสิ้นไป ความรู้สึกใหม่
ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันถือเอา ความเสมอภาค
ระหว่างชายและหญิงเป็นสิ่งที่ควรสนับสนุน ดังจะ
เห็นได้จากกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือกฎ
หมายรัฐธรรมนูญ ได้บัญญัติหลักแห่งความ
เสมอภาคระหว่างชายและหญิง ไว้อย่างชัดเจน
โดยเฉพาะในด้านการเลือกตั้ง ในฐานะ เป็นพล
เมืองแล้ว ชายและหญิงต่างมีสิทธิเท่าเทียมกัน
ทุกประการ เช่นสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร สภาเทศบาล หรือสภาจังหวัด
เป็นต้น จะเห็นได้ว่าผู้หญิงจำนวนมาก
ไม่มีสิทธิ ได้รับความเสมอภาคดังสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาเทศบาล
และสมาชิกสภาจังหวัด นอกจากนี้ยังมีอีก
จำนวนมากได้ประกอบอาชีพเช่นเดียวกับชาย
เช่นเป็นแพทย์ ครู หมายศุลกากร แม้กระทั่ง
เป็นผู้พิพากษา และเป็นที่น่าสังเกตว่า ปัจจุบัน
บริษัทที่ผู้หญิงก็ดำรงตำแหน่งได้ อาศัยอยู่
ได้การบริวารของสตรีในธุรกิจบางท่าน เช่น
กิจการโรงแรมที่ทันสมัยเป็นต้น

การไม่ปกครอง หรือเป็นนักคิดเห็น เป็นคน
แต่ผู้มีใจเป็นธรรมก็จะเห็นได้ว่าถ้าอาชีพ
ดังกล่าวนี้ไม่เหมาะสมกับสภาพทางธรรมชาติของ
หญิง กฎหมายจะไม่เปิดโอกาสให้ แต่การที่จริง
โทษว่ากฎหมายไม่ให้ความเป็นธรรมนั้นพูดลำบาก
เพราะเป็นเรื่องกฎหมาย ต้องกล่าวถึงคุณธรรมที่หญิง
มากกว่าที่จะให้ชายเขาเปรียบ กฎหมายให้ความ
เป็นธรรมมากกว่าอันโดยไม่ให้หญิงต้องตกอยู่ภาย
ใต้พระบรมราชูปถัมภ์การรับราชการทหาร กล่าวคือผู้
หญิงจะไม่ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการ ทหารเป็นอันขาด
ดังนั้นโดยกฎหมายได้คำนึงฐานะทางธรรมชาติของ
หญิงที่กล่าวแล้ว

เมื่อมีเงินจึงมีปัญหาวา ถ้าเงินนั้นอะไร
แต่ทำให้หญิงซึ่งได้วาได้ รับ ความ ไม่เป็น ธรรม
และขอให้มีกาแก้ไขอยู่ในขณะนี้ ซึ่งขอตอบได้ว่า
ปัญหาความไม่เป็นธรรมยังมีดังเห็นจากกาจัด
มรดกที่ผู้สืบทอดเงินและกรียา ดังที่ได้บัญญัติไว้ใน
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕ ซึ่งได้
ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ เป็นต้น
มา แต่ความไม่เป็นธรรมดังกล่าวนี้ ก็นับว่า
อยู่แต่เฉพาะหญิง มีสามีเท่านั้น หญิงที่ไม่แต่งงาน
จะเป็นหญิงได้ก็ต่อหญิงหม้าย ดังที่กฎหมาย
เทียบกันชายผู้ปกครองอยู่ เดียวกันกฎหมายดังกล่าวนี้
หาได้วิวัฒนาการหรือยกระดับเหนือสิทธิของหญิง ะ

จึงอยู่แม้ว่าอาชีพบางประเภทจะไม่เปิดโอกาส
ให้กับหญิงก็ตาม เช่นการเป็นอัยการ เป็นข้าราชการ

● สตรีชั้นนำอภิปรายปัญหาสังคมและภาพอ่างทรงผมปะแตกคามริ เจือวกับตอนไม้

VIENGTAI HOTEL

Banglumpoo, Rarmbootree Road.
Bangkok, THAILAND.

27628 - 27629
Phone: 49820 - 49821 - 49822

• กุมภาพันธ์ ๒๕๑๑

เรียน อาจารย์อุกฤษ มงคลนาวิน

ดิฉันเพิ่งจะไต่ทราบจากนิตยสารชาวสารอเมริกันว่า ท่านได้กรุณาไปบรรยายเรื่อง "สิทธิตามกฎหมายของสตรีไทย" ที่สมาคม เอเชีย เอ เมื่อวันที่ศุกร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๑ นี้

ดิฉันมีความเสียใจที่ไม่ได้มีโอกาสไปฟังการบรรยาย เพราะไต่ทราบข่าวเมื่อวันกำหนดไต่ตามพ้นไปแล้ว จึงขอเรียนว่า ดิฉันมีความสนใจในหัวข้อนี้มาก และกำลังรวบรวมเรื่องสิทธิของสตรีตามกฎหมายไทยอยู่ โดยเทียบกับกฎหมายต่างประเทศด้วย ฉะนั้นถ้าท่านได้กรุณาส่งไต่คำบรรยายของท่านมาให้ดิฉันเพื่อประกอบความรู้ จะเป็นพระคุณอย่างสูง หรือจะกรุณาให้ดิฉันไปรับไต่ ณ ที่ใดก็จะเป็นที่สาคงยิ่ง

ดิฉันขอขอบพระคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้.

ด้วยความนับถืออย่างสูง

รศ. พรหมมา บุณยประสพ

(นางนม พรหมมา บุณยประสพ)

หลักพระกฎหมายของสงฆ์ไทย

พ.ศ. ๑๑๑๖ มณฑลพวน

เป็นที่ยอมรับกันทั่วบ้านทั่วเมืองของสงฆ์ไทยในบัดนี้ แยกกัน
กันสมัยเดิมมาก ความรู้สึกที่ต่างกันเป็นของธรรมเนียมอันหนึ่ง ของชาติได้
มาแต่เดิม ~~มาแต่เดิม~~ ความรู้สึกในสิ่งที่ได้ทำกันในบัดนี้ ก็ว่า ความเสมอภาคระหว่าง
ชายและหญิงเป็นสิ่งที่ดีควรสนับสนุน ดังที่เห็นได้จากกฎหมายสังฆกิจของ
ประเทศอังกฤษสมัยรัฐธรรมนูญ ได้มีบทบัญญัติแห่งความเสมอภาค ระหว่าง
ชายและหญิงได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะในต้นบทที่ใช้ชื่อในกฎหมายเป็นผลสืบ
แล้ว ชายและหญิงเท่ากันเสียใหม่เหมือนกันทุกประการ เช่นในบทที่ ๑๑๑๖
และ ๑๑๑๗ ของกฎหมายสังฆกิจที่แก้ไขแล้ว สังเกตได้จาก ข้อ ๑๑๑๗ ซึ่ง
เป็นต้น ๆ นั้นได้ทำขึ้นในจำนวนไม่น้อย เคยได้ขบคิดกันว่าเป็นสังฆกิจ
สังฆกิจที่แก้ไขแล้ว สังเกตได้จาก ข้อ ๑๑๑๗ และ ๑๑๑๘ ซึ่งแก้ไขแล้ว นอก
จากนั้น ข้อ ๑๑๑๗ นั้นได้แก้ไปประจักษ์ชัดว่าเป็นเรื่องที่ดี เช่น เป็น
แห่ง ๑๑๑๗ ๑๑๑๘ ๑๑๑๙ แม้กระทั่งเป็นพิมพ์ทอง และเป็นที่น่าสังเกตว่า
มีข้อบัญญัติที่แก้ไขแล้วในกฎหมายนี้ ได้แก้โดยมีวัตถุประสงค์ที่แก้ไข
มาแทน เช่น ข้อ ๑๑๑๗ แก้ที่ ๑๑๑๗ นั้น

เรื่องข้อแก้ไขนั้น ~~แก้ไข~~ ไม่เปิดโอกาสให้สังฆ
คณาจารย์ เช่น พระภิกษุสงฆ์ ~~แก้ไข~~ วิจารณ์ได้บ้าง ข้อนี้เป็นที่
เด่นชัด ~~แก้ไข~~ แต่แก้ไขเป็นธรรมดาแล้วนั้นได้ทำ ข้อนี้สังฆคณา
จารย์กับสังฆคณาจารย์ด้วยกัน กฎหมายไม่เปิดโอกาสให้
แต่ที่ข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายนั้นได้แก้เป็นธรรมดา ~~แก้ไข~~ ที่
คำบอก เพราะเป็นเรื่องหนักกฎหมายคือบทบัญญัติที่ควรระวังมากกว่าที่
อื่นนี้ข้อ ๑๑๑๗ กฎหมายได้ให้ความเป็นธรรมแก่สังฆคณาจารย์โดย
อันหนึ่งข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗
อันหนึ่งข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗

ข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗
แก้ไขเป็นอันหนึ่งข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗
ข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗
ข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗
ข้อ ๑๑๑๗ ของกฎหมายที่แก้ไขแล้วที่แก้ไขแล้ว ~~แก้ไข~~ ข้อ ๑๑๑๗

บทบาทของสตรีไทยทางการเมือง

บทบาทของสตรีไทยทางการเมือง*

โดย คร.อุกฤษ มงคลนาวิน

เป็นที่น่าสังเกตว่าปัจจุบันนี้ สตรีไทยได้มีบทบาทในสังคมมากขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังจะเห็นได้ว่าธุรกิจที่มีความสำคัญและมีทุนทรัพย์สูงบางแห่ง ตกอยู่ภายใต้การดำเนินการของสตรีนักธุรกิจที่มีความสามารถ และปรากฏว่าการบริหารงานของสตรีเหล่านี้ได้เป็นไปอย่างเข้มแข็ง ประสบความสำเร็จไม่แพ้ผู้ชาย อันถือว่าเป็นปรากฏการณ์อันหนึ่งซึ่งได้สร้างความประหลาดใจให้แก่ประชาชนเป็นอันมาก เพราะเพียงชั่วระยะเวลาที่ผ่านไปเพียงไม่กี่ปี สตรีไทยสามารถลบล้างความรู้สึกดั้งเดิมที่ถือว่า "สตรีเป็นเพียงช้างเท้าหลัง" ลงได้เกือบจะเรียกว่าโดยสิ้นเชิง และกำลังมีความพยายามที่จะพิสูจน์ให้ประชาชนทั่วไปยอมรับว่า สตรีในปัจจุบันนี้มีความสามารถทัดเทียมกับผู้ชายแล้ว อย่างน้อยก็ทางด้านการเป็นนักธุรกิจที่ดี

ยิ่งกว่านั้น สตรีไทยอีกจำนวนมากได้เข้ามามีบทบาททางด้านสังคม โดยเฉพาะทางด้านกิจการสังคมสงเคราะห์สาขาต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า การบำเพ็ญประโยชน์ของสตรีเหล่านี้เป็นการกระทำด้วยใจสมัคร และด้วยจิตใจที่เสียสละ เพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง เพราะสตรีเหล่านี้ส่วนมากไม่ได้เข้ามาทำงานด้านนี้เพราะถูกบังคับให้กระทำตามหน้าที่ แต่เป็นเพราะ

*บทความเขียนเมื่อ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๐ ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ "ประชาชาติไทย"

ความสมัครใจโดยแท้ คงจะเห็นได้จาก บรรดาสตรีที่ร่วมกันปฏิบัติงานทางค้ำาน สังคมสงเคราะห์อย่างไ้มล ในองค์กรสตรี ต่างๆ ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ

เพราะเหตุที่สตรีได้แสดงความสามารถให้ปรากฏทั้งทางค้ำานเศรษฐกิจ สังคม อย่างไ้มล ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว รวมทั้งความสามารถทางค้ำานอื่น เช่น ค้ำานการศึกษา การแพทย์ การเป็นข้าราชการที่ดี เป็นต้น ทำให้เกิดความคิด ต่อไปว่า สตรีไทยควรมีบทบาททางการเมืองหรือไม่

ก่อนที่จะพิจารณานี้ ควรเข้าใจกันเสียก่อนว่า การเมืองคืออะไร ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๔๘๓ คำว่า การเมือง ได้แก่ “การที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ”

นอกจากนั้น การเมืองยังอาจหมายถึงกิจการอำนาจหรือควบคุม การบริหารราชการแผ่นดินอีกด้วย ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวนี้ ซึ่งได้แก่รัฐมนตรี และสมาชิกวุฒิสภา จะถูกเรียกว่าเป็นนักการเมือง

ฉะนั้น ผู้ที่มีบทบาทในทางการเมือง อาจแบ่งออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ ระดับผู้บริหารราชการแผ่นดิน อันได้แก่รัฐบาล ระดับผู้ควบคุมการบริหาร ราชการแผ่นดิน อันได้แก่สมาชิกวุฒิสภา และระดับสุดท้ายคือ ระดับผู้สนับสนุน ทางการเมือง อันได้แก่ประชาชนทุกๆ ไป

จากการแบ่งแยกเช่นนี้ อาจจะทำให้เห็นชัดขึ้นว่า ถ้าสตรีจะมีบทบาท ทางการเมือง ควรจะเข้าไปมีบทบาทในลักษณะใด เพราะถ้าเข้าไปมีบทบาท ในสองระดับแรก ผู้นั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นนักการเมือง แต่ถ้าเข้าไปมีบทบาท

“สตรีไทยอีกจำนวนมาก ได้เข้ามามีบทบาท ทางดับสังคมสงเคราะห์ สาขาต่างๆ”

ในระบอบที่สาม ผู้นั้นยังไม่ได้ชื่อว่าเป็นนักการเมือง จึงควรจะได้พิจารณาว่า สตรีไทยในปัจจุบัน ควรจะมีบทบาททางการเมืองเช่นไร จึงจะเป็นประโยชน์ แก่สังคมและประเทศชาติอย่างแท้จริง

ในฐานะที่เป็นประชาชนคนหนึ่ง สตรีควรจะเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองที่ดี อย่างน้อยที่สุดก็ควรใช้สิทธิทางการเมืองตามที่กฎหมายอนุญาตไว้ให้เต็มที่ เช่นการใช้สิทธิลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนเป็นต้น การนอนหลับทับสิทธินอกจากจะเป็นการแสดงความเห็นแก่ตัวระดับชาติแล้ว ยังอาจมีส่วนร่วมในการทำลายความมั่นคงของชาติในทางอ้อมอีกด้วย ถ้าการเลือกตั้งครั้งนั้นไม่สามารถจะได้ผู้แทนที่ดี เพราะเหตุที่สตรีพากันงดเว้นไม่ใช้สิทธิลงคะแนน ฉะนั้น สตรีจึงควรเข้าร่วมมีบทบาททางการเมืองในฐานะผู้สนับสนุนทางการเมืองเป็นอย่างดี เพราะเสียงของสตรีอาจมีผลในทางเปลี่ยนแปลงโฉมหน้าทางการเมืองอย่างสำคัญก็ได้

ปัญหาที่เหลือไว้ให้พิจารณาแต่เพียงประการเดียวก็คือ สตรีไทยควรมีบทบาททางการเมืองในฐานะนักการเมืองหรือไม่

ปัญหานี้ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งในทางที่สนับสนุนและคัดค้าน

สำหรับผู้ที่สนับสนุนมีความเห็นว่า สตรีไทยในปัจจุบันไม่ใช่ช่างเท้าหลังเช่นในสมัยก่อน เพราะสตรีในปัจจุบันได้รับการศึกษา อบรม เท่าเทียมกับ

“ สตรีควรจะเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองที่ดี
อย่างน้อยที่สุดก็ควรใช้สิทธิทางการเมือง
ตามที่กฎหมายอนุญาตไว้ให้เต็มที่ ”

ผู้ชาย และมีความสามารถในด้านต่างๆ ไม่แพ้ผู้ชาย ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
อยู่แล้ว นอกจากนั้นสตรีหลายคนก็ได้แสดงให้เห็นปรากฏแล้วว่า สามารถเป็น
นักการเมืองที่ดีได้ ดังจะเห็นได้จากอดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เป็นสตรี
หลายท่าน ต่างก็ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนปวงชนและเป็นผู้ถ่ายทอดทัศนะ
ของสตรีให้บรรดาผู้ชายได้รับหลายอย่างได้ผลดียิ่ง และคุณสมบัติที่เด่น
อีกประการหนึ่งของสตรีก็คือ นักการเมืองเหล่านี้ไม่เคยโกงกินหรือทุจริตด้วยวิธี
อื่นๆ เหมือนนักการเมืองผู้ชายบางคน

ส่วนผู้ที่คัดค้านมีความเห็นว่า สตรีไม่ควรมีบทบาททางการเมือง
ถึงขนาดเป็นนักการเมือง ทั้งนี้ เพราะหน้าที่ที่แท้จริงของสตรีก็คือ การเป็น
แม่บ้านที่สามารถเป็นเมียที่ดีของตัว และเป็นแม่ที่ดีของลูก ถ้าสตรีไทยพากัน
ออกนอกบ้านเล่นการเมืองกันหมดแล้ว บ้านก็จะไม่เป็นบ้าน ในที่สุด ครอบครัว
จะอยู่ในสภาพที่เรียกว่า บ้านแตกสาแหรกขาด ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาสังคม
อย่างร้ายแรง นอกจากนั้น การเป็นนักการเมืองย่อมหล่อหลอมให้สตรี
ขาดคุณสมบัติของการเป็นกุลสตรี ซึ่งจะทำให้คุณค่าของตัวเองค่อยลงในทัศนะ
ของผู้ชาย กล่าวโดยสรุปแล้ว กลุ่มหลังนี้มีความเห็นว่า ถึงแม้สตรีไทยจะมีความ
สามารถเป็นนักการเมืองที่ดีได้ก็จริง แต่ก็ไม่ควรเป็นเพราะเหตุผลดังกล่าวแล้ว

สำหรับผู้เขียนเองมีความเห็นว่า ปัจจุบันนี้ สตรีมีเสรีภาพและ
มีความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชายแล้ว โดยเฉพาะทางด้านการเมือง เพราะฉะนั้น
จึงไม่ควรกีดกัน หรือขัดขวางไม่ให้สตรีไทยสนใจการเมืองหรือเป็นนักการเมือง
หน้าที่ของเราคือการกระตุ้นเตือนให้สตรีมีส่วนเข้ารับผิดชอบทางการเมือง
ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และผู้เขียนมีความเชื่อว่าถ้าประเทศเรา
มีนักการเมืองสตรีมากขึ้น โฉมหน้าทางการเมืองของประเทศ อาจเปลี่ยนไป
ในวิถีทางที่ดีขึ้นก็เป็นได้

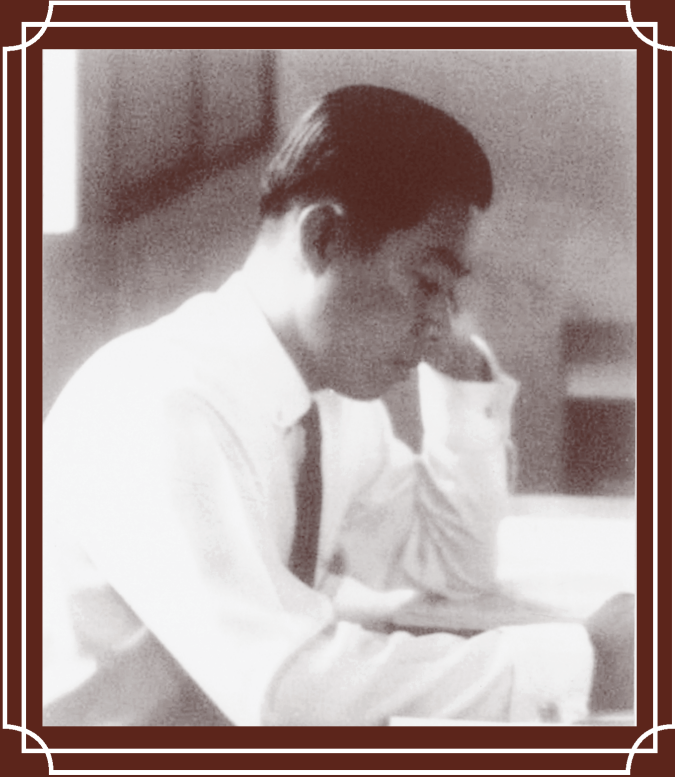
อย่างไรก็ตาม สำหรับสตรีที่กำลังมีความรับผิดชอบทางด้านครอบครัวอย่างสูง ควรจะได้มีการไตร่ตรองอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจเข้าเล่นการเมืองในฐานะนักการเมือง เพราะนักการเมืองที่ดีจะต้องเป็นผู้เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ สติปัญญา ทรัพย์สิน และที่สำคัญที่สุดก็คือการเสียสละเวลา การที่สตรีไม่มีเวลาทำหน้าที่ในบ้าน ในฐานะแม่บ้านที่ดีมักจะถูกตำหนิมากกว่าถูกสรรเสริญ

ดังนั้น สตรีที่สมควรเป็นนักการเมืองจึงน่าจะ ได้แก่สตรีที่ไม่มีภาระผูกพันทางครอบครัวมากเกินไป เช่น สตรีโสด สตรีที่เป็นหม้าย หรือสตรีที่หมดภาระหน้าที่อันหนักในครอบครัวแล้ว เป็นต้น ซึ่งสตรีเหล่านี้ย่อมสามารถเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติได้

การเมืองไม่ใช่เรื่องผูกขาดของผู้ชาย เพราะฉะนั้น ถึงเวลาหรือยังที่สตรีไทยจะมีบทบาททางการเมืองให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งฐานะเป็นนักการเมือง และในฐานะเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองที่ดี

“**การเมือง**
ไม่ใช่เรื่องผูกขาดของผู้ชาย
ถึงเวลาหรือยังที่สตรีไทย
จะมีบทบาททางการเมืองให้**มากขึ้น**กว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน”

ชายหนุ่มคนเดียวแต่งงานกับ
หญิงสาวสองคนได้หรือไม่

ชายหนุ่มคนเดียวแต่งงานกับหญิงสาวสองคน ได้หรือไม่

โดย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

เมื่อเร็วๆ นี้ มีข่าวเกี้ยวกราวทางหน้าหนังสือพิมพ์ว่า ชายหนุ่ม
ผู้หนึ่งทำพิธีแต่งงานกับหญิงสาวสองคนพร้อมกัน ในพิธีแต่งงานนั้นมีแขกเหรื่อ
มากมายพอสมควร และมีข่าวและรูปภาพปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์หลายฉบับ
ซึ่งสร้างความตื่นเต้นให้กับบรรดาชายหนุ่มอื่นๆ มากพอสมควร และอาจจะ
ถือเป็นเยี่ยงอย่างต่อไปในอนาคตก็ได้ จึงควรจะได้นำมาพูดคุยกันไว้เพื่อเป็น
ความรู้สึกลึกๆ

ประเด็นแรกที่เราจะคุยกันก็คือ การที่ชายคนเดียวจะมีภรรยาสองคน
ในขณะเดียวกัน จะทำได้หรือไม่

ปัญหานี้ เราจะต้องแยกพิจารณาเป็น ๒ ส่วนคือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
กฎหมายและในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทางปฏิบัติ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายนั้น ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๖ เป็นต้นมา
การที่ชายและหญิงจะเป็นสามีภรรยากันโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น จะต้องมีการ
จดทะเบียนสมรสเสียก่อน การที่ชายหญิงเพียงแต่ทำพิธีแต่งงานกัน แม้ว่าในพิธีนั้น
จะได้เชิญผู้หลักผู้ใหญ่หรือแขกเหรื่อมาเป็นสักขีพยานจำนวนมากมายก้ร้อย

ก็พ้นคนก็ตาม ก็ไม่ทำให้การสมรสนั้นถูกต้องตามกฎหมายขึ้นมาได้ ยิ่งไปกว่านั้นอีก ถึงแม้ชายหญิงนั้น จะอยู่กินด้วยกันต่อไปอีกหลายสิบปี จนมีลูกเต็มบ้านหลานเต็มเมือง ก็ไม่ทำให้ชายหญิงนั้นเป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด ซึ่งผิดกับในสมัยก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ ซึ่งในสมัยก่อนนั้นเพียงแค่ชายหญิงมีเจตนาแต่งงานกันและได้อยู่กินกันฉันสามีภรรยาโดยเปิดเผยก็ถือว่าเป็นสามีภรรยาแล้ว

ในทางตรงกันข้าม นับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๓๕ เป็นต้นมา กฎหมายถือว่าการเป็นสามีภรรยาจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อยู่ที่การจดทะเบียนสมรสเป็นสำคัญ เมื่อมีการจดทะเบียนสมรสกันแล้ว แม้ว่าชายหญิงนั้น จะไม่เคยร่วมหลับนอนด้วยกันเลยก็ตาม กฎหมายก็ถือว่าชายหญิงคู่นั้นเป็นสามีภรรยา กันโดยชอบด้วยกฎหมาย

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ถ้าชายหญิงอยู่กินด้วยกันฉันสามีภรรยา โดยเปิดเผย แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ต้องถือว่าชายหญิงคู่นั้นเป็นสามีภรรยา กันตามข้อเท็จจริง แต่ไม่เป็นสามีภรรยา กันตามกฎหมาย เพราะฉะนั้น จึงไม่มีสิทธิ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว หรือมรดกแต่ประการใด

ปัญหาที่จะต้องพิจารณากันต่อไปก็คือ ถ้าชายหญิงจะจดทะเบียนสมรส กัน จะต้องมีคุณสมบัติและตกอยู่ในเงื่อนไขของกฎหมายอย่างไรบ้าง

ในเรื่องนี้ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวบัญญัติไว้ว่า ชายหญิงจะทำการสมรสกันได้ จะต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๑. ชายมีอายุสิบเจ็ดปี และหญิงมีอายุสิบห้าปีบริบูรณ์แล้ว หมายความว่า ถ้าชายมีอายุต่ำกว่าสิบเจ็ดปีบริบูรณ์ ย่อมสมรสไม่ได้ หรือ ถ้าหญิงมีอายุยังไม่ครบสิบห้าปีก็สมรสไม่ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าชายอายุสิบเจ็ดปี และหญิงอายุสิบห้าปี จะสามารถทำการสมรสได้ก็จริง แต่เนื่องจากชายหรือหญิงอายุยังไม่ครบ ยี่สิบปีบริบูรณ์ กฎหมายถือว่าเป็นผู้เยาว์อยู่ ดังนั้น การสมรสนี้จึงต้องได้รับความยินยอมจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองเสียก่อน แต่ถ้าชายหรือหญิงคนไหน อายุครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้ว ก็สามารถทำการสมรสได้โดยลำพัง โดยไม่ต้องขอให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความยินยอมเสียก่อน เพราะกฎหมายถือว่าบุคคลนั้น บรรลุนิติภาวะแล้ว

อาจมีปัญหาคือไปอีกว่า ถึงแม้ชายหรือหญิงอายุจะครบยี่สิบปีบริบูรณ์แล้วก็จริง แต่ยังไม่มีการงานหรือมีรายได้ของตัวเองเป็นเรื่องเป็นราว ยังต้องแบมือขอสตางค์จากพ่อแม่อยู่ จะไปจดทะเบียนสมรสตามลำพังได้หรือ ปัญหานี้ก็ต้องตอบว่าทำได้ เพราะเป็นผู้บรรลุนิติภาวะแล้ว แต่ถ้าอยู่ในสภาพเช่นนี้ และพ่อแม่ไม่เห็นชอบด้วย ก็อาจจะเกิดความเดือดร้อนในปัญหาชีวิตได้

๒. ชายหญิงที่จะสมรสกัน ต้องไม่ใช่ญาติสืบสายโลหิตกัน เช่น พ่อแต่งงานกับลูกสาว อาแต่งงานกับหลานสาว ไม่ได้เป็นต้น ยิ่งไปกว่านั้น พี่น้องพ่อเดียวกันแม่เดียวกัน หรือพ่อเดียวกันแต่คนละแม่ หรือแม่เดียวกันแต่คนละพ่อ ก็แต่งงานกันไม่ได้

๓. ชายหญิงต้องยินยอมเป็นสามีภรรยา กัน คือสมัครใจจะแต่งงานกัน ถ้าชายหญิงไม่สมัครใจจะแต่งงานกัน แต่ผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายต้องการให้แต่ง ก็ขอให้ผู้ใหญ่เขาแต่งงานเอง เพราะสิทธิคลุมถุงชน หรือข่มเขาโคขืน ให้กินหญ้าเขาเล็กกันไปนานแล้ว

๔. ชายหรือหญิงต้องไม่เป็นคนวิกลจริต คือไม่เป็นคนบ้านั่นเอง และ

๕. ชายหรือหญิงต้องมีได้เป็นคู่สมรสของบุคคลอื่นอยู่ หมายความว่า

ว่า ขณะที่จดทะเบียนสมรสนั้น ต้องเป็นคนโสด หรือถ้ายังเฝื่อนไม่ใช่คนโสด ก็จะต้องขาดจากการสมรสตามกฎหมายเสียก่อน เช่น จดทะเบียนหย่าแล้ว หรือ คู่สมรสอีกฝ่ายหนึ่งตายไปแล้ว

อย่างไรก็ตาม ถ้าเพียงแค่ตัวหรือเมียทนทานเราไม่ได้ หลบหนีไปจากบ้าน ถึงแม้ว่าจะออกจากบ้านไปนานแค่ไหนก็ตาม ก็ต้องถือว่ายังเป็นสามีภรรยาถิ่นอยู่ตามกฎหมาย จนกว่าจะได้หย่าจากกันแล้ว หรือมีหลักฐานทางราชการว่าอีกฝ่ายหนึ่งนั้นตายแล้ว

คราวนี้มาถึงปัญหาของเราที่ว่า ชายหนุ่มยังโสดอยู่ หญิงสาวทั้งสองก็ยังมีบริสุทธิ จะจดทะเบียนสมรสหมู่กันที่เดียวสามคนได้หรือไม่

ปัญหานี้ก็ต้องตอบว่า ตามกฎหมายแล้วทำไม่ได้ เพราะถ้าชายหนุ่มของเราจดทะเบียนสมรสกับสาวคนหนึ่งแล้ว จะจดทะเบียนสมรสกับสาวคนที่สองอีกไม่ได้ ทรายเท่าที่การจดทะเบียนสมรสครั้งแรกยังไม่สิ้นผลตามกฎหมาย คือยังไม่ได้หย่ากับสาวคนแรก คือสาวคนแรกยังไม่ตาย เพราะฉะนั้น เมื่อทำพิธีแต่งงานกับหญิงสาวพร้อมกันที่เดียวสองคน แล้วจะเลือกจดทะเบียนสมรสกับใครคนใดคนหนึ่ง ย่อมจะเกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นย่อมขึ้นอยู่กับความสมัครใจของคู่กรณี เช่น ถ้าหญิงสาวทั้งสองคนตกลงกันให้คนใดคนหนึ่งจดทะเบียนสมรสกับชายหนุ่มนั้นก็ย่อมทำได้

ปัญหาต่อไปมีว่า ถ้าหญิงสาวทั้งสองคนค้นทุ้งจะจดทะเบียนสมรสให้ได้ ทั้งคู่จะทำอย่างไร ก็ต้องตอบว่า นายทะเบียนสมรสจะจดทะเบียนสมรสให้ได้เพียงคนเดียวเท่านั้น เมื่อจดทะเบียนให้คนหนึ่งแล้ว จะจดทะเบียนให้อีกคนหนึ่งไม่ได้

มีผู้สงสัยต่อไปอีกว่า ถ้าเดือนายทะเบียนใจอ่อนยอมจดทะเบียนสมรสให้จะว่อย่างไร ก็ต้องตอบว่านายทะเบียนที่ใจอ่อนนั้นอาจต้องมีความผิด

ตามกฎหมาย แต่ในส่วนการจดทะเบียนสมรสนั้น เมื่อจดทะเบียนให้แล้ว
ถึงแม้การจดทะเบียนสมรสให้คนที่สอง จะทำให้การสมรสนั้นเป็นโมฆะก็จริง
แต่กฎหมายก็ยังมีบัญญัติให้ความคุ้มครองไว้เป็นกรณีพิเศษติดกับการกระทำ
ทั้งหลายที่ตกเป็นโมฆะโดยทั่วไป เพราะโมฆะในเรื่องต่างๆ ไปนั้น เราถือการนั้นๆ
ตกเป็นอันเสียเปล่า เหมือนกับไม่ได้ทำขึ้นเลย และผู้มีส่วนได้เสียคนใดคนหนึ่ง
จะกล่าวอ้างถึงโมฆกรรมขึ้นมาก็ได้

แต่โมฆกรรมในเรื่องการจดทะเบียนสมรสนั้นมีลักษณะพิเศษ
กล่าวคือ ถึงแม้จะตกเป็นโมฆะก็จริง แต่คนใดจะกล่าวอ้างว่าการสมรสครั้งที่สอง
นี้เป็นโมฆะไม่ได้ จะต้องมีการฟ้องต่อศาลขอให้ศาลเพิกถอนการสมรสเสียก่อน

เพราะฉะนั้น ถ้ามีการจดทะเบียนสมรสซ้อน และยังไม่มีความพิพากษา
ให้เพิกถอนการสมรส ก็ต้องถือว่า ชายคนเดียวยังมีภรรยาสองคนโดยชอบ
ด้วยกฎหมายได้

กฎหมายปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องการสมรสซ้อน

ปัญหานี้อาจเกิดขึ้นในครอบครัวใดครอบครัวหนึ่ง ได้แก่การที่ชายใดมีภรรยาอยู่แล้ว ยังไปจดทะเบียนสมรสกับหญิงอื่น ทำให้หญิงคนหลังมีสถานะเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วย ซึ่งถึงแม้กฎหมายจะบัญญัติให้การจดทะเบียนสมรสครั้งที่สองเป็นโมฆะ แต่ถ้ายังไม่มีคำพิพากษาของศาลให้การสมรสครั้งที่สองเป็นโมฆะ การสมรสนั้นก็ยังคงอยู่และผู้ที่จดทะเบียนสมรสครั้งที่สองยังคงเป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติจะเป็นเรื่องยุ่งยากมาก เพราะก่อนที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายจดทะเบียนจะสามารถรับจดทะเบียนสมรสให้ก็ต่อเมื่อได้มีการตรวจสอบจากศูนย์ข้อมูลกลางว่าด้วยการจดทะเบียนสมรสทั่วประเทศแล้วว่าผู้ขอจดทะเบียนสมรสไม่ได้มีคู่สมรสอยู่ก่อนหรือเคยมีอยู่แต่ปัจจุบันได้ขาดจากการสมรสแล้ว ถ้านายทะเบียนตรวจสอบเห็นว่ามีความผิดปกติครบถ้วนจึงจะจดทะเบียนสมรสให้ การจดทะเบียนสมรสซ้อนจึงทำได้ยาก

มีคำถามว่า สมัยก่อนทำไมมีการจดทะเบียนสมรสซ้อนได้ง่าย ต้องตอบว่า สมัยก่อนไม่มีศูนย์ทะเบียนกลางที่ทันสมัย อาศัยหลักฐานได้จากการกรอกแบบฟอร์มให้ข้อมูลแก่ทางราชการเอง ซึ่งราชการก็ต้องเชื่อถือไปตามนั้นจนกว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้นว่า เป็นการแจ้งเท็จหรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ จึงจะเป็นความผิดทางอาญา

แต่ผลของการจดทะเบียนยังคงอยู่ ซึ่งถึงแม้ว่าการจดทะเบียนสมรสครั้งที่สองเป็นโมฆะ แต่ต้องมีคำพิพากษาของศาลเสียก่อน ซึ่งในทางปฏิบัติจะมีปัญหายุ่งยากมาก

วิธีแก้ไขที่ดีที่สุดคืออย่าอุทธรณ์ไปจดทะเบียนสมรสซ้อนจะเป็นการดีที่สุด

ทำไมมีการจดทะเบียนสมรสซ้อนได้ง่าย ต้องตอบว่า

“ สมัยก่อน ไม่มีศูนย์ทะเบียนกลางที่ทันสมัย อาศัยหลักฐานได้จากการกรอกแบบฟอร์ม ซึ่งราชการก็ต้องเชื่อถือไปตามนั้น จนกว่าจะมีปัญหาเกิดขึ้นว่า เป็นการแจ้งเท็จ หรือแสดงหลักฐานอันเป็นเท็จ จึงจะเป็นความผิดทางอาญา ”

ภาษีเงินได้จากอาชีพภรรยา

ภาษีเงินได้จากอาชีพภรรยาน้อย

โดย คร.อุกฤษ มงคลนาวิน

เรื่อง ในครอบครัวเป็นเรื่องที่ทุกคนสนใจ และหลายๆ คนไม่ได้สนใจ แต่เฉพาะเรื่องในครอบครัวของตัวเองเท่านั้น แต่ยังเข้าไปสอดครู้ออกเห็น หรือเข้าไปแทรกแซงเรื่องภายในครอบครัวของคนอื่นด้วย การกระทำดังกล่าวนี้ บางครั้งก็ทำไปโดยเจตนาดี บางครั้งก็ทำไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ก็ยังมีบางคนที่ชอบเข้าไปวุ่นวายเรื่องของชาวบ้าน โดยถือเป็นงานอดิเรกอย่างหนึ่ง และจะมีความสุขเป็นอย่างมาก ถ้าเห็นครอบครัวของคนอื่นแตกร้างหรือพังทลายลงต่อหน้าต่อตา เพราะอย่างน้อยก็อาจชดเชยกับความผิดหวังหรือขมขื่นในชีวิตครอบครัวของตน

และที่กำลังจะพูดกันนี้ก็หนีไม่พ้นปัญหาครอบครัว เพราะฉะนั้น ต้องทำความเข้าใจกันเสียก่อนว่า ไม่มีเจตนาเป็นอย่างอื่นนอกจากเอาเรื่องเกร็ดทางวิชาการมาเล่าสู่กันฟังพอระดับสติปัญญา และเรื่องที่ว่านี้จะได้แก่เรื่องกฎหมายครอบครัวที่ประเทศไทยได้ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งมีผลกระทบต่ออนสถาบันครอบครัวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดเรื่องผู้เดียวเมียเดียว และเรื่องการจดทะเบียนสมรส

อันที่จริงบทบัญญัติแห่งกฎหมายทั้งสองเรื่องดังกล่าวมาแล้วนี้เป็นของดี เพราะประเทศไทยจะได้เจริญเท่าฝรั่งในสายตาฝรั่ง แม้ว่าน้ำพริก ผัก ปลาหู ยังเป็นอาหารประจำชาติอยู่ก็ตาม ที่พูดอย่างนี้ก็เพราะถ้าคุณตามตัวบทกฎหมายแล้ว ฝรั่งคงนึกว่า บ้านเราเวลาชายหญิงสมรสกันคงจดทะเบียนสมรสกันทุกคู่ และสภาพการเดิมที่เป็นอยู่ในเมืองไทยก่อนการใช้กฎหมายใหม่คือการที่ชายมีเมีย หลวงเป็นร้อย มีเมียน้อยเป็นพัน คงหมดสิ้นไป ฝรั่งจึงหายหวาดกลัว และยอม ยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขตที่กีดหน้าคนไทยอยู่นานให้โดยไม่สู้เต็มใจ ยิ่งกว่านั้นยังแซ่ซ้องสรรเสริญว่า ประเทศไทยเป็นอารยประเทศแล้ว เพราะผู้ชายไทยมีเมียได้คนเดียว

แต่ถ้าฝรั่งได้รู้ถึงสภาพตามความเป็นจริงแล้วคงหัวหมุนเหมือนเป็นโรค ลมบ้าหมู เพราะโดยทางปฏิบัติแล้วผู้ชายไทยจำนวนไม่น้อยก็ยังคงมีภรรยาหลายคนอยู่นั่นเอง โดยเฉพาะผู้ใหญ่ที่มีเงินทองเหลือใช้ ซึ่งนอกจากจะมี หนทางใช้เงินและได้รับความสขชื่นแล้ว ยังเป็นการแสดงความสามารถทาง คำนการปกครองอีกด้วย จริงอยู่แม้ว่าบรรดาสตรีสาว ๆ เหล่านี้จะไม่นับว่า เป็นภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่ได้จดทะเบียนสมรส แต่การปฏิบัติ ที่คุณเธอเหล่านี้บางคนได้รับสูงส่งยิ่งกว่าภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายเสียด้วยซ้ำ ไป จึงทำให้เมืองไทยมีอาชีพใหม่อีกอาชีพหนึ่งคืออาชีพเป็นภรรยา น้อย หรือนางบำเรอ เพราะเป็นอาชีพที่ทำรายได้ดีกว่าอาชีพอื่นๆ เพียงชั่วระยะเวลา อันสั้นเท่านั้นก็สามารถตั้งเนื้อตั้งตัวได้ มีที่ดิน ตึกทันสมัย รถยนต์ เครื่องประดับ ประเภทสร้อยสนิมพิมพากรณ์วูบวาบไปทั้งตัว นอกจากนั้น เกือบทุกคนยังได้รับ เงินเดือนประจำ และในบางกรณีอาจมีโบนัสเป็นครั้งคราวอีกด้วย โดยไม่ต้อง ประกอบอาชีพอื่น

“
ผู้ชายไทยจำนวนไม่น้อย
ก็ยังคงมีภรรยาหลายคน
จริงอยู่แม้ว่าบรรดาสตรีสาว ๆ
เหล่านี้ จะไม่นับว่าเป็นภรรยา
โดยชอบด้วยกฎหมาย
เพราะไม่ได้จดทะเบียนสมรส
แต่การปฏิบัติที่ดูแลเธอนี้
บางคนได้รับสูงส่งยิ่งกว่า
ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย
เสียด้วยซ้ำไป
”

เนื่องจากการเป็นภรรยาน้อย
ดังที่กล่าวมานี้ น่าจะสงเคราะห์เป็น
การประกอบอาชีพอย่างหนึ่ง ฉะนั้น
ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรจะได้สอดคล้อง
ให้ความช่วยเหลือตามสมควร เช่น
กรมแรงงานควรมีบทบาทในการ
คุ้มครองแรงงาน การทำสัญญาจ้าง
การเลิกจ้าง การระงับข้อพิพาทฯ ส่วน
กรมประชาสงเคราะห์ก็ควรพิจารณา
ออกพระราชบัญญัติสงวนอาชีพการเป็น
ภรรยาน้อยไว้ให้แก่คนไทย เพิ่มเติม
จากอาชีพที่ได้ทำการสงวนไว้แล้ว

ที่ล้ำค้ำที่สุดก็คือ กรมสรรพากรน่าจะได้กวัดขัน ในการจัดเก็บภาษี
เงินได้จากบุคคลเหล่านี้ตามประมวลรัษฎากร โดยถือว่าเงินและทรัพย์สินที่ได้รับ
นั้นเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา ๔๐ และไม่เข้าข่ายที่จะได้รับการยกเว้น
ตามมาตรา ๔๒

อย่างไรก็ตาม อาจมีผู้โต้แย้งว่า เงินได้ดังกล่าวนี้ น่าจะได้รับการ
ยกเว้น ไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เพราะเป็นเงินได้ที่ได้รับจาก
การอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา หรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธี
หรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี (มาตรา ๔๒ (๑๐))

แต่เมื่อได้พิจารณาโดยละเอียดแล้ว จะเห็นได้ว่า เงินที่ได้นั้นไม่ใช่
เป็นเงินที่ได้รับจากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เพราะชายหญิงไม่มีหน้าที่
ตามธรรมจรรยาที่จะต้องอุปการะกัน การอุปการะกันกลับทำผิดธรรมจรรยา
เสียด้วยซ้ำไป

หรือถ้าจะถือว่าเป็นเงินได้จากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี เมื่อได้พิจารณาแล้วก็ไม่สามารถจะปรับเข้าได้อีก เพราะเงินได้นี้บางส่วนแม้จะเป็นการให้โดยเสน่หาก็จริง แต่ก็ไม่ใช่การให้เนื่องในพิธี เพราะไม่มีพิธีอะไรจะต้องทำ และไม่มีโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณีเลย เนื่องจากสมัยนี้ประเทศไทยอนุญาตให้มีภรรยาได้คราวเดียว - แค่เพียงคนเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้นการมีภรรยาหลายคนย่อมขัดต่อกฎหมายและประเพณีอย่างแน่นอน

โดยสรุปแล้วบรรดาภรรยาน้อยทั้งหลายจึงน่าจะต้องเสียภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากร โดยคิดคำนวณการเสียภาษีตามบัญชีตราภาษีเงินได้สำหรับบุคคลธรรมดา ซึ่งกำหนดไว้ว่า ผู้ที่มีเงินได้สุทธิส่วนที่เกินกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท จะต้องเสียภาษีเงินได้ร้อยละ ๕๐ ส่วนที่มีเงินได้สุทธิต่ำกว่านี้ก็ต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราลดหลั่นกันลงมา

แต่ยังสงสัยว่า เจ้าหน้าที่สรรพากรจะกล้าเก็บภาษีบรรดาภรรยาน้อยเหล่านี้หรือไม่

“ โดยสรุปแล้วบรรดาภรรยาน้อยทั้งหลาย
จึงน่าจะต้องเสียภาษีเงินได้
ตามประมวลรัษฎากร โดยคิดคำนวณ
การเสียภาษีตามบัญชีตราภาษีเงินได้
สำหรับบุคคลธรรมดา ”

กฎหมายปัจจุบันว่าด้วยภาระหน้าที่ของภรรยาน้อย

การเสนอแนะให้เก็บภาษีเงินได้จากอาชีพภรรยาน้อย แม้ว่าจะดูเป็นเรื่องเล็กน้อย ประกอบด้วยอารมณ์ขัน เพื่อแสดงว่ากฎหมายไม่ได้เป็นเรื่องหนักหนาสาหัสไปทั้งหมด เพราะถ้าจะพิจารณาโดยประกอบด้วยอารมณ์ขันก็ยอมทำได้

อย่างไรก็ตาม ปัญหาภรรยาน้อยหรือภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย ดูจะเป็นบุคคลพิเศษที่ไม่มีกฎหมายใดนำมาใช้บังคับได้ เพราะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นเดียวกับบุคคลอื่นๆ และยังเป็นช่องทางให้สามีใช้เป็นช่องทางในการฟอกเงินที่ได้มาจากการกระทำโดยทุจริตหรือประพฤติมิชอบได้อย่างสะดวก เพราะไม่มีการตรวจสอบ

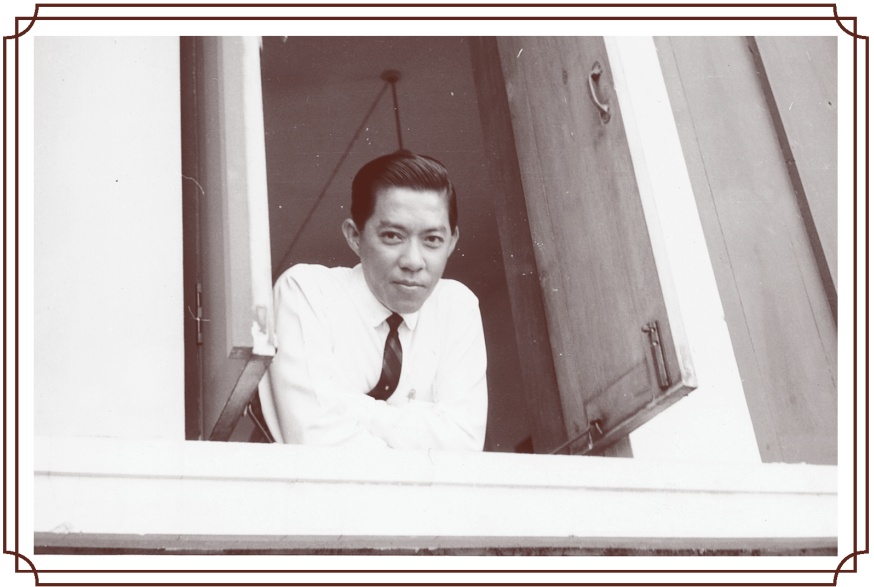
แต่ปัจจุบันกฎหมายได้พยายามหาทางแก้ไขโดยให้มีการแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ต้องยื่นแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ปปช.) ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง รวมทั้งต้องสำเนาแบบแสดงภาษีเงินได้

พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อ ปปช. หรือองค์การตรวจสอบอื่น ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น กรรมการการฟอกเงิน (ปปง.)

ดังนั้น ถ้ามีหลักฐานพอที่ควรจะเชื่อได้ว่าหญิงใดเป็นภรรยาน้อยของกลุ่มบุคคล ๗ กลุ่ม ได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่น และผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้จะต้องมีหน้าที่แสดงบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนเช่นเดียวกับผู้ที่เป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย และถ้ามีกรณีจิตใจไม่เย็นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจิตใจเย็นบัญชีและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบจะต้องถูกลงโทษทางอาญาด้วย

การติดตามเรื่องทรัพย์สินและที่มาของทรัพย์สินว่าได้มาจากผู้ใด และได้มาโดยทางใดจะเป็นเรื่องที่หลบเลี่ยงได้ยากยิ่งขึ้น เพราะมีกฎหมายที่สามารถพิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินและจะนำมาซึ่งการเสียภาษีเงินได้

หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน

เล่ม ๑ สิทธิและสถานภาพทางกฎหมายของสตรีไทย

บรรณาธิการ ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ๑๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

จำนวนพิมพ์ ๕๐๐ เล่ม

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ 978-616-382-370-0

สงวนลิขสิทธิ์ โดย ดร.อุกฤษ - ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน
ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าโดยวิธีการใด
เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์

พิมพ์ที่ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
๓๗๖ ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๒ - ๙๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๔๓๓ - ๒๗๔๒, ๐ ๒๔๓๔ - ๑๓๘๕
E-mail: aprint@amarin.co.th Homepage: <http://www.amarin.com>

"...ได้มีตำราที่จะจัดทำหนังสือ 'หลากหลายแนวคิด อุกฤษ มงคลนาวิน' ที่รวบรวมบทความ การบรรยาย การอภิปราย และข้อเขียนอื่นๆ ตั้งแต่กลับจากการศึกษากฎหมายที่ฝรั่งเศส เป็นต้นมา บทความที่รวบรวมไว้ ได้มีการแสดงข้อคิดเห็น ข้อวิจารณ์ และข้อเสนอแนะไว้มากมาย น่าจะเป็นประโยชน์แก่คนรุ่นหลังในการศึกษาเรียนรู้ เพื่อเทียบเคียงกับเรื่องราวเดียวกันในปัจจุบันว่ามีวิวัฒนาการในทางดีขึ้นบ้างหรือไม่ประการใด..."